

STATUT GRADA BJELOVARA

Na koricama:

Bjelovarska gradska vijećnica sagrađena 1830. godine

(Gradski muzej Bjelovar, inv. br. 708, F-VI (4))

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu
Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod
brojem 699571.

ISBN 978-953-99203-5-5

STATUT GRADA BJELOVARA

Bjelovar, 2009.

STATUT GRADA BJELOVARA

Izdavač

Državni arhiv u Bjelovaru

Trg Eugena Kvaternika 3, 43000 Bjelovar

Tel. 043 / 244 487

Za izdavača i glavni urednik

Željko Pleskalt, prof.

Grafičko oblikovanje i priprema za tisak

ČVOR d. o. o. Bjelovar

Hrvoje Horvat i Stjepan Horvat

Tisak

Bogadigrafika d. o. o. Koprivnica

Lipanj, 2009.

Naklada 300 primjeraka

Knjiga je izdana potporom Ministarstva kulture Republike Hrvatske

RIJEČ UREDNIKA

Statuti kao temeljni pravni akti gradova koji su uređivali organizaciju gradskih uprava i službi te sveukupan život gradova predstavljaju izuzetna povijesna vrela za izučavanje društvenih odnosa i života gradova.

Objavljuvanjem prvog Statuta grada Bjelovara iz 1883. godine i drugih propisa koji su značajni za izučavanje upravnog ustroja i djelokruga rada grada Bjelovara pridonijeli smo širenju spoznaja o Bjelovaru, poglavito o njegovoj upravnoj povijesti.

Bjelovar je utemeljen polovicom 18. stoljeća isključivo zbog vojnih potreba austrijskog carstva i nema dugu povijest gradske uprave i samouprave i njenih institucija kao mnogi drugi gradovi u zemlji i drugim europskim državama. Upravo je vojna funkcija Bjelovara odredila njegov status grada s ograničenim, nadziranim i kontroliranim elementima samouprave u dužem povijesnom razdoblju od stotinu godina, od stjecanja statusa povlaštene vojne općine (Milittär comunitet) 1771. godine do ukidanja Vojne krajine na području starog Varaždinskog generalata 1871. godine. U tom razdoblju Bjelovar je dijelio sudbinu još nekolicine hrvatskih graničarskih gradova tzv. povlaštenih vojnih općina kao što su Petrinja, Brod, Petrovaradin, Zemun, Kostajnica i dr.

Ovo je ujedno prilika da se na jednom mjestu objavi sustavni pregled zakonskih propisa kojima je bila uređena gradska uprava Bjelovara od proglašenja povlaštenom vojnom općinom u drugoj polovici 18. stoljeća do početka II. svjetskog rata.

Prvi pravni propis kojim je reguliran status bjelovarske vojne općine i utemeljen početak gradske samouprave bila je Bjelovarska komunitetska norma (Bellowarer Communitätes — Norma) prihvaćena 1771. godine, a imala je 25 članaka.

Godine 1787. donijet je prvi komunitetski regulativ za grad Bjelovar (Communitäten — System) kojim je poboljšana položaj komuniteta reguliranjem prihoda, poreza, plaća magistrata, održavanja sjednica i dr.

Ostao je na snazi do 1794. godine kada je donijet novi Komunitetski regulativ za Bjelovar i Ivanić (Communitäten — Regulativ für Bellowar und Ivanić). On je predstavljao korigiran prijepis komunitetskog regulativa iz 1787. godine.

Izuzevši devedesete godine 18. stoljeća i prvo desetljeće 19. stoljeća, kada se u vojnim komunitetima biraio građanski gradonačelnik, sastav magistrata u idućim godinama potvrđuje tendenciju vojnih vlasti za postavljanje pravnih stručnjaka iz redova umirovljenih časnika. Gradsku upravu činili su tako umirovljeni časnici koji su u gradsku stvarnost unosili stanoviti nadzirateljski duh.*

Veliki utjecaj vojnih vlasti na donošenje odluka iz djelokruga rada komuniteta trebalo je otkloniti donošenjem Općinskog zakona, gradskog reda i zemaljskog općinskog reda (Gemeinde Gesetz, Städte — und Land — Gemeinde — Ordnung) iz 1862. godine kojim je promijenjena struktura i uloga magistrata. No, ove promjene nisu imale bitnijeg upliva na ograničavanje utjecaja vojnih vlasti i umirovljenih časnika na gradske poslove pa je i nadalje gušen slobodniji razvoj grada i njegove samouprave.

Zakonskim člankom od 8. lipnja 1871. godine nizom zakonskih propisa reguliran je prijelaz javnih institucija razvojničenih dijelova vojne granice s vojne na civilnu upravu, a status Bjelovara i drugih krajiških gradova — komuniteta propisan je "Zakonom o organičkom uređenju gradskih i seoskih občina u Vojnoj krajini" te "Redom za gradove u hrvatsko-slavonskoj Vojnoj krajini".

Razvojničenjem nije došlo do novog administrativnog preustroja područja priključenih civilnoj Hrvatskoj, već je na snazi ostala stara vojno-krajiška administrativno-teritorijalna podjela na općine i kotareve, a razvojničeno područje je 1871. godine uključeno u Bjelovarsku županiju. Cijelo ovo proteklo razdoblje bilo je obilježeno specifičnom pravnom regulativom koja je stvarana u austrijskim civilnim i vojnim krugovima.

Do kraja 19. stoljeća za Kraljevine Hrvatsku i Slavoniju biti će donijeta još dva zakona koja su uređivala pitanja gradske uprave, prvi 1881. godine, a drugi 1895. godine koji će nadživjeti i velike političke promjene po završetku I. svjetskog rata 1918. godine.

"Zakon ob ustroju općinah u Kraljevinah Hrvatskoj i Slavoniji" od 28. siječnja 1881. godine donio je promjene u ustroju gradskih općina te je izabrana nova gradska uprava. Ona je za dvije godine donijela prvi Statut grada Bjelovara koji je sačuvan do danas. Kao i većini hrvatskih gradova koji su svoje statute donijeli temeljem navedenog Zakona (Bakar, Brod, Karlovac, Karlovci, Iva-

* Alexander Buczynski: *Organizacijski oblik vonog komuniteta Bjelovara*, Ogranak Mataice Hrvatske Bjelovar, Bjelovar 1994.

nić, Koprivnica, Ruma, Senj, Sisak) uzor mu je bio Štatut glavnog grada Zagreba.

Temeljem istog Zakona Gradsko poglavarstvo u Bjelovaru donijelo je 20. siječnja 1890. godine Poslovnik o ustroju, radu i nadležnosti poglavarstva koji u ovoj knjizi donosimo u cijelosti.

Donošenjem Zakona od 21. lipnja 1895. godine ob ustroju gradskih općina u Kraljevinah Hrvatskoj i Slavoniji izrađen je novi Statut Slobodnog kraljevskog grada Bjelovara, no on nije sačuvan. Kao što je već ranije rečeno unatoč političkim promjenama 1918. godine ovaj Zakon je bio temelj za uređenje gradske uprave do sredine 30-tih godina 20. stoljeća.

Kraljevina Jugoslavija pitanje uređenja gradske uprave riješila je sustavno tek donošenjem Zakona o uređenju gradskih općina od 22. srpnja 1934. godine.

Početak II. svjetskog rata i uspostava Nezavisne države Hrvatske nagovijestili su ukidanje gradske samouprave na dulje vrijeme. Suspendirana gradska samouprava uvjetovana ratnim prilikama ukinuta je konačno završetkom II. svjetskog rata uspostavom nove komunističke vlasti.

Odmah nakon rata ustrojeni su narodni odbori kao tijela državne vlasti, a ni mnogobrojne kasnije upravno-administrativne promjene nisu obnovile gradsku samoupravu.

Tek demokratskim promjenama 1990-tih godina gradska samouprava je obnovljena.

Pečatnjak bjelovarske vojne općine iz 1772. god.

(Gradski muzej Bjelovar)

GRADSKA UPRAVA OD RAZVOJNIČENJA VARAŽDINSKE KRAJINE DO SLOMA AUSTRO-UGARSKE MONARHIJE (1871. — 1918.)

Stjecajem europskih političkih prilika krajem 60-tih i početkom 70-tih godina 19. stoljeća koje su izmijenile političke odnose u Austro-Ugarskoj monarhiji Mađarima se ukazala mogućnost za konačnim razvojničenjem cijele Vojne krajine kao trajne strateške prijetnje njihovim nacionalnim interesima.

Nakon završnih Austrijsko-Ugarskih pregovora o budućnosti Vojne krajine koji su trajali od 26. siječnja 1871. godine do 14. svibnja iste godine, car Franjo Josip je 8. lipnja donio Proglas o razvojničenju Varaždinsko-đurđevačke i Varaždinsko-križevačke krajiške pukovnije i vojno krajiških općina Senja, Bjelovara, Ivanić tvrđe i općine Sisak i njihovom sjedinjenju s civilnim dijelom Hrvatske (Zbornik zakona i naredaba za Hrvatsku i Slavoniju br. 16 od 8. srpnja 1871. godine).

Kako je tim zakonom vojno-krajiški sustav u varaždinskim pukovnijama kao i u navedenim krajiškim općinama ukinut i uvedena građanska uprava, prijelaz s vojne na civilnu vlast je trebalo propisati većim brojem posebnih zakona i uredbi koji su regulirali proces integracije graničarskog teritorija, ustanova i konačno cijelog graničarskog društva u upravni sustav civilne Hrvatske.

U okviru ove obimne zakonske regulative donijet je i Zakon od 8. lipnja 1871. godine ob organičkom uređenju gradskih i seoskih općina u Vojnoj krajini (Zbornik zakona i naredaba za Hrvatsku i Slavoniju br. 4. od 9. veljače 1874. godine) po kojem se svi vojno-krajiški komuniteti, dakle i Bjelovar podižu na nivo gradova, a sva ostala mjesta dobila su status krajiških mjesnih općina. Novim zakonom su svi poslovi općinske i javne uprave prešli sa krajiških općinskih poglavarstava na gradska vijeća i gradska poglavarstva, a gradovi su dobili autonomiju kakvu prije nisu imali. Javne zgrade kao što su općinske bolnice, škole, ubožišta, javne upravne zgrade, crkve, stanovi gradskih činovnika, prešli su u vlasništvo i upravu gradova. Reguliran je status činovnika u gradskim i seoskim općinama, prijenos poreznih i pravosudnih poslova na nova tijela, a uređeni su i drugi poslovi značajni za život stanovništva.

Ovakav način rješavanja statusa Vojne krajine izazvao je na području varaždinskih pukovnija različite političke reakcije stanovništva. Dok su jedni taj čin podržavali, kod drugih je razvojničenje izazvalo otpor i rezignaciju zbog neriješenog statusa krajišnika. No, unatoč tome novi zakoni, carske naredbe i dopisi omogućili su da već 1. kolovoza 1871. godine grad Bjelovar i varaždinska granica budu uključeni u pravni sustav civilne Hrvatske.

Redom za gradove u hrvatsko-slavonskoj vojnoj krajini iz 1871. godine (Zbornik zakona i naredaba za Hrvatsku i Slavoniju br. 4 od 9. veljače 1874. godine) kojim je reguliran status dotadašnjih vojno-krajiških komuniteta, izbori za lokalnu predstavničku vlast, ustrojstvo i nadležnost predstavničkih tijela i izvršne vlasti, utemeljena je civilna uprava u gradu Bjelovaru.

Prema ovom zakonu gradska općina je imala općinsko vijeće kao zakonodavno i savjetodavno tijelo i gradsko poglavarstvo kao izvršnu vlast koja je za poslove iz svoje nadležnosti bila odgovorna općinskom vijeću, a u upravnim i političkim poslovima još uvijek Ujedinjenoj bansko-varaždinsko-karlovačkoj generalkomandi, a ne Banskoj vladi. Pravo izbora za općinsko vijeće su imali svi punoljetni muškarci koji su plaćali izravni porez, a bili su razvrstani u tri zasebna razreda prema visini poreza. Pasivno izborno pravo imali su samo općinari muškarci koji su u gradu stanovali najmanje dvije godine.

Gradsko vijeće, uključujući i gradskog načelnika brojilo je 25 zastupnika, jer su prema zakonu toliko zastupnika birali gradovi koji su imali od 3.000 do 10.000 stanovnika¹.

Gradskog načelnika i njegovog zamjenika birali su gradski vijećnici na rok od šest godina, dok je mandat vijećnika trajao također šest godina s tim što se svake tri godine birala polovina vijećnika.

U nadležnost gradskog vijeća spadali su svi poslovi od interesa za gradsku općinu, a posebno upravljanje općinskim imetkom. Nadležnost općinskog vijeća bila je zakonom taksativno nabrojena pa ćemo najbitnije i navesti: nadziranje općinskih međa, briga oko općinskog imetka i postizanje što veće materijalne koristi za općinu, uspješno ulaganje viška imetka, nabavljanje pokretne i nepokretne imovine, unovčavanje, prodavanje, opterećivanje, zalaganje, rasterećivanje, podijela i iznajmljivanje općinskih nekretnina.

Gradsko poglavarstvo sačinjavali su načelnik i dodijeljeni mu činovnici. Poglavarstvo je obavljalo dvije vrste poslova od kojih su jedni bili isključivo općinski i ticali su se provedbe odluka i zaključaka općinskog vijeća i drugi upravno-administrativni gdje je gradsko poglavarstvo bilo upravno tijelo i prvostepena žalbena oblast. Ovi javni upravni poslovi bili su slijedeći: politička uprava na području grada, provođenje vladinih administrativnih i gospodarskih zakona i naredbi, vođenje poslova javnog reda i mira, poslova kulture, obrta, trgovine, izdavanja iskaznica, boravišnih iskaznica, zavičajnica, dozvola za održavanje kazališnih predstava, zabava, plesova itd.

1 Bjelovar je prema popisu iz 1869. godine imao 3469 stanovnika.

Iako je nadležnost Općinskog vijeća i Gradskog poglavarstva donošenjem reda za gradove bila mnogo veća nego u vojnim komunitetima opseg gradske autonomije je bio ograničen vrhovnim nadzornim pravom države preko postavljenih stalnih vladinih povjerenika. Povjerenici su posredovali kod izbora za gradsku općinu, predsjedali godišnjim skupštinama vijeća te nadzirali poslovanje gradske općine, a o svemu su izvješćivali Glavno zapovjedništvo i Zemaljsku vladu.

Zakonom Sabora Kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije od 5. kolovoza 1874. godine Bjelovar je proglašen slobodnim kraljevskim gradom sa svim pravima slobodnog i kraljevskog grada (ZZN iz 1874. godine komad XVII. broj 39). Ta prava su se uglavnom sastojala u tome da je grad obavljao sve poslove određenih upravnih organa na teritoriju grada i bio izravno u autonomnim poslovima podređen Zemaljskoj vladi. Grad nije imao zastupnika u županijskoj skupštini i nije imao nikakve upravno-političke veze sa županijom.

Sedamdesetih godina 19. stoljeća došlo je u Hrvatskoj do velikih reformi uprave i pravosuđa te njihove modernizacije. Odvojeno je sudstvo od uprave, a pristupilo se i jedinstvenom sustavnom uređenju statusa gradova u kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji. U to vrijeme u kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji je na snazi bilo sedam različitih propisa o uređenju gradova što je otežavalo napredak i funkcioniranje gradova. Rezultat reformi bilo je donošenje novog zakona 1881. godine.

Zakon o ustroju gradskih općina u Kraljevini Hrvatskoj i Slavoniji od 28. siječnja 1881. godine (ZZN iz 1881. komad III. broj 3) donio je niz izmjena u nadležnosti gradova i njihov ustroj. Novi Zakon je bio prilagođen tradiciji upravnog sustava koji se temeljio na zakonodavstvu ovih hrvatskih pokrajina te slijedu pravnih propisa još od 1850. godine kojima je regulirano pravo građana, pravo izbora, način zastupanja, široka autonomija gradova u općinskim poslovima i dr. Ovim Zakonom pravo glasa je prvi puta dato ženama, dok se pasivno pravo odnosilo još uvijek samo na muškarce.

Zakonom je naročito naglašena razdvojenost tijela koja su donosila zaključke i izvršnih tijela. Gradsko poglavarstvo biralo je i imenovalo gradsko zastupstvo bez ičije privole i potvrde jedino je gradskog načelnika morao potvrditi ban.

Prema tom zakonu organi gradske uprave su bili:

1. gradsko zastupstvo kao zakonodavno tijelo,
2. gradski načelnik,
3. gradsko poglavarstvo kao izvršno tijelo.

Gradsko zastupstvo brojalo je 20 zastupnika². Na čelu gradskog zastupstva bio je gradski načelnik, a zamjenjivao ga je podnačelnik. Načelnik je bio i

² Toliku su birali zastupnika gradovi između 4.000 i 6.000 stanovnika, a Bjelovar je na popisu iz 1880. godine imao 4.671 stanovnika.

na čelu gradskog poglavarstva i odgovoran je bio za poslovanje gradskog poglavarstva gradskom zastupstvu i Zemaljskoj vladi.

Djelokrug gradskog načelnika i gradskog poglavarstva obuhvaćao je autonomne općinske poslove i poslove javne uprave (prenijete ovlasti). Poslove javne uprave poglavarstvo je obavljalo samostalno na osnovu pozitivnih zakona bez utjecaja gradskog zastupstva, a pod nadležnošću gradskog načelnika.

Zakon je predvidio da gradsko zastupstvo za obavljanje određenih poslova, davanje mišljenja i tumačenja pojedinih pitanja može imati stalne odbore i to:

- I. politički odbor
- II. pravni odbor
- III. gospodarski odbor
- IV. građevni odbor
- V. zdravstveno-uboški odbor

Temeljem navedenog zakona zastupnici gradskog zastupstva u Bjelovaru prihvatili su na svojoj skupštini od 17. svibnja 1883. godine Statut slobodnog i kraljevskog grada Bjelovara o uređenju gradske uprave koji je odobren 30. svibnja 1883. godine od Zemaljske vlade — Odjel za unutrašnje poslove br. 19765. Člankom 1. Statuta utvrđeno je područje grada Bjelovara koje je obuhvaćalo poreznu (katastarsku) općinu Bjelovar s predgrađem Mlinovac.

Statutom je propisano da gradsku upravu sačinjavaju:

1. gradsko zastupstvo
2. gradski načelnik
3. gradsko poglavarstvo

U rješavanju pojedinih pitanja gradski zastupnici su djelovali u tri odbora:

- I. političko-pravni odbor
- II. gospodarsko-građevni odbor
- III. bolno (zdravstveno) -uboški odbor.

Navedeni odbori imali su po pet članova, a svaki zastupnik u gradskom zastupstvu je morao biti član barem jednoga odbora. Statutom su bile precizno propisane stvarne nadležnosti pojedinog odbora.

Financijske i računovodstvene poslove gradskog poglavarstva vodila je gradska blagajna koja je bila sastavni dio poglavarstva. Prihode gradske blagajne su sačinjavale: gradske daće, najamnine, općinski nameti, gradska maltarina, pristojbe na pravo građanstva, pristojbe na čišćenje grada, školarina, zakup lova, kamate na glavnice te razni izvanredni prihodi, dok su u rashode ulazile: plaće, nagrade, mirovine, provizije, najamnine, sudski troškovi, troškovi uboških i školskih zavoda, troškovi straže, zatvora, rasvjete, održavanja cesta i dr.

Gradsko poglavarstvo upravljalo je i gradskim zavodima i uredima kao što su bili: baždarski ured, klaonica, ubožnica, uprava gradskih daća i dr.

Gradsko poglavarstvo je imalo predsjedništvo čiji nam sastav nije poznat, ali pretpostavljamo da su ga sačinjavali: gradonačelnik i odgovorni činovnici pojedinih odsjeka. Predsjedništvo je rješavalo pitanja iz svoje nadležnosti.

Statutom je prvi puta bio utvrđen gradski uredovni pečat sa svojim vlastitim grbom koji je predstavljao "Štit sa jednostavnom krunom na koji je sa svake strane naslonjen po jedan krajišnik u bojnom odielu. Štit imade na srebrnom polju na brežuljku čardak na kojeg vratih jest stražar. Ispod čardaka su tri panja označujući iskrčeno zemljište".

U nadležnosti poglavarstva bio je i mjesni sudac i njegov zamjenik čiji je status bio reguliran Zakonom o mjesnim sudovima od 3. listopada 1876. godine.

U privitku Statuta pod nazivom: "Status osoblja i plaća činovnika i službenika kod poglavarstva slobodnog i kraljevskog grada Bjelovara" koji je donijet na sjednici političko-pravnoga odbora 14. prosinca 1882. godine propisao je ustroj poglavarstva i beriva pojedinih činovnika. Prema njemu poglavarstvo su sačinjavali: gradski načelnik, gradski bilježnik, blagajnik, protustavnik, gradski fizik, gradski inženjer, pisar ujedno i baždar, povjerenik sigurnosti, gradski stražmeštar, deset gradskih stražara, primalja i dva dnevničara. Sastavni dio Statuta bio je obrazac s tekстом prisege za gradske činovnike.

Zakon od 5. veljače 1886. godine kojim se preinačuju, odnosno nadopunjuju neke ustanove Zakona od 28. siječnja 1881. godine o ustroju gradskih općina u Kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji (Zbornik zakona i naredbi, komad III. iz 1886. godine) donio je promjene statusa i djelokruga gradskog načelnika pa je nadzor nad njegovim radom i radom gradske općine obavljao gradski veliki župan koji je kao predstavnik izvršne vlasti nadzirao poslove gradske samouprave i prenešene poslove javne uprave. Gradsko poglavarstvo je i dalje ostalo upravna oblast prve molbe, a u molbenom postupku u prenešenoj nadležnosti i poreznim poslovima podređeno je bilo upravnom odboru županije.

Gradovi su sukladno Zakonu o ustroju županija i uređenju uprave u županijama i kotarevima (Zbornik zakona i naredbi, komad III. iz 1886. godine) bili zastupani preko svojih zastupnika u skupštinama županija.

Ubrzan razvoj grada potkraj 19. stoljeća zahtijevao je novu organizaciju službi gradske uprave pa je 20. siječnja 1890. godine donijet novi Poslovnik gradskog poglavarstva koji se temeljio također na Zakonu iz 1881. godine. Poslovnik je prihvaćen od Zemaljske vlade u Zagrebu 4. veljače 1890. godine pod br. 3788.

Poslovnikom su u organizaciju rada gradskog poglavarstva uvedene referade. Poglavarstvo je sačinjavalo strukovno, činovničko i pomoćno osoblje:

- gradski načelnik
- referada I — gradski bilježnik
- referada II — gradski mjernik
- referada III — gradski povjerenik sigurnosti
- referada IV — gradski blagajnik i blagajnički protustavnik
- referada V — gradski fizik

- referada VI — gradski veterinar
- referada VII — gradski baždar
- referada VIII — gradska primalja
- referada IX — gradski pisar
- referada X — podvornik

Poslovníkom je osim ustroja gradskog poglavarstva dat i detaljan opis nadležnosti pojedinih referada i radnih mjesta.

Zakonom o ustroju gradskih općina u Kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji od 21. lipnja 1895. godine (ZZN br. 9. od 28. lipnja 1895. g.) došlo je do značajnih promjena u ustrojstvu i nadležnosti gradova. Iskustvo s primjenom Zakona iz 1881. godine je pokazalo da je državnoj upravi potrebno osigurati određen upliv na izvršna tijela gradske uprave kako bi se u gradske uprave uveo red poglavito zbog njihove mjerodavnosti kao političke oblasti prve molbe. Ovim zakonom Bjelovar je uz ostale gradove s manje od 10.000 stanovnika svrstan u grupu gradova podređenih županijama u kojima se nalaze, dok su ostali veliki gradovi (Zagreb, Osijek, Varaždin, Zemun) bili podređeni neposredno Zemaljskoj vladi. Prema tome, Bjelovar je imao upravnu vlast prve molbe, ali je u svim drugim poslovima iz svog djelokruga, izuzev onih koji su dati u nadležnost Zemaljskoj vladi, bio neposredno podređen županu Bjelovarsko-križevačke županije. Ovim Zakonom biračko pravo je ponovno ograničeno i suženo na samostalne općinare — muškarce.

Temeljem ovog Zakona gradsko zastupstvo je na izvanrednoj sjednici 20. ožujka 1896. godine prihvatilo "Štatut" slobodnog i kraljevskog grada Bjelovara o uređenju gradske uprave te je on potvrđen odlukom Zemaljske vlade — Odjela za unutrašnje poslove u Zagrebu br. 22666. od 11. svibnja 1896. godine.

Prema Statutu organi gradske uprave i nadalje su ostali:

- gradski načelnik
- gradsko zastupstvo
- gradsko poglavarstvo

Gradsko zastupstvo je brojalo 24 zastupnika čiji je mandat trajao 6 godina. Zastupstvo je radilo u stalnim odborima i odborima ad hoc koji su bili formirani za rješavanje pojedinih predmeta. Statutom su bila predviđena 3 stalna odbora:

- I. političko-pravni odbor
- II. gospodarsko-građevni odbor
- III. uboški odbor

Na čelu gradskog zastupstva je bio gradski načelnik kojega je predlagao kandidacijski odbor na čelu s velikim županom. Načelnik je bio odgovoran za rad gradskog poglavarstva gradskom zastupstvu i višoj upravnoj oblasti — županu. Djelokrug rada gradskog načelnika i gradskog poglavarstva protezao se na poslove javne uprave i na samoupravne općinske poslove.

Prema ovom zakonu u obavljanju svojih poslova grad je bio podvrgnut u žalbenom postupku neposredno županijskoj oblasti, odnosno upravnom odboru županije.

Prema statutu za obavljanje gradske redarstvene službe ustrojeno je mjesto gradskog kapetana kojemu je bilo podčinjeno redarstveno osoblje. Djelokrug njihovog rada utvrđen je posebnim statutom.

Status mjesnoga suca i njegovog zamjenika ostao je ovim gradskim statutom nepromijenjen.

Posebnim osobnim i plaćevnim šematizmom bilo je iskazano stručno, činovničko i pomoćno osoblje gradskog poglavarstva. Poslove iz nadležnosti poglavarstva obavljali su slijedeći službenici: gradski vijećnik, gradski kapetan, gradski blagajnik, blagajnički protustavnik, blagajnički oficial, gradski inženjer, gradski fizik, gradski veterinar, gradski pisar i baždar, dva gradska podvornika, redarstveni podčasnik, dvanaest redarstvenika, mjesni sudac, primalja, dva cestara, dva nažigača za održavanje javne rasvjete.

Pod sam kraj 19. stoljeća došlo je i do teritorijalnog proširenja gradskog područja.

Na skupštini Bjelovarsko-križevačke županije održanoj 22. studenog 1899. godine zaključeno je da se od Zemaljske vlade zatraži izdvajanje sela Ivanovčani iz općine Veliko Trojstvo i sela Velike i Male Sredice iz upravne općine Gudovac i pripoje gradu Bjelovaru. No, ovom zahtjevu nije u potpunosti udovoljeno.

Naredbom Zemaljske vlade — Odjela za unutrašnje poslove br. 37302. od 31. svibnja 1900. godine odobreno je odcjepljenje porezne općine Ivanovčani od općine Veliko Trojstvo i pripajanje gradu Bjelovaru, dok su prema istoj odluci Velike i Male Sredice ostale pod upravnom nadležnošću općine Gudovac. Pripajanje Ivanovčana tada već prigradskog naselja obavljeno je službeno 1. srpnja 1900. godine.

Zakon o ustroju gradskih općina iz 1895. godine ostao je na snazi i nakon propasti Austro-Ugarske monarhije 1918. godine, te je po njegovim načelima i odredbama uz neke izmjene i dopune grad Bjelovar bio ustrojen i u novoj državi Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca, odnosno Kraljevini Jugoslaviji, do polovice 30-tih godina 20. stoljeća.

Oglas.

U smislu naredbe visoke kr. zemaljske vlade odjela za unutarnje poslove od 31. svibnja 1900. broj 37302, ovime se proglašuje, da je odobreno odciepljenje porezne občine Ivanovčani od upravne občine Trojstvo i pripojenje občini slob. i kralj. grada Belovara, te da to pripojenje stupa u život dne 1. srpnja 1900.

Pošto dakle selo Ivanovčani od 1. srpnja tekuće godine spada u upravno područje slob. i kralj. grada Belovara, te jer isto selo sastoji iz dvijuh ulica bit će postavljene na zgodnom mjestu svake ulice uredske crne ploče gradskog poglavarstva, za plakatiranje i javno proglašivanje, budući da je takav način javnog oglašivanja u dosadanjem području grada Belovara običajan.

Gradsko poglavarstvo.

U Belovaru dne 20. lipnja 1900.

Gradski načelnik:

S. Blaževac.

GRADSKA UPRAVA U NOVOJ DRŽAVI KRALJEVINI SRBA, HRVATA I SLOVENACA I KRALJEVINI JUGOSLAVIJI (1919. — 1941.)

Raspadom Austro-Ugarske monarhije 1918. godine i stvaranjem Kraljevstva Srba, Hrvata i Slovenaca nije došlo do većih promjena u unutrašnjoj upravi na lokalnom nivou, a samim tim i u ustroju i nadležnostima općina i gradova.

Iako je prvi ustav Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca iz 1921. godine predvidio donošenje jedinstvenog zakona o općinama te zakona o upravi i samoupravi gradova, općine su bile uređene raznim zakonima koji su nastali u doba prije stvaranja nove države kao i naknadnim izmjenama i dopunama tih zakona. Samim tim ti zakoni su imali velike nedostatke jer nisu dopuštali slobodno i nesmetano razvijanje autonomnih jedinica proširujući državnu nadzornu vlast i prenoseći na općine u sve većoj mjeri funkcije državne uprave. Na taj način su općine postale u prvom redu organi državne uprave na štetu samoupravnih funkcija.

Tijekom 1925. godine došlo je do teritorijalnog proširenja gradskog područja, jer su gradu pripojena prigradska naselja i sela Velike i Male Sredice, Nove Plavnice i Hrgovljani.

Uvođenjem šestosiječanjske diktature 1929. godine došlo je do promjena i u upravi, pa tako i u upravi općina i gradova.

Zakonom od 6. siječnja 1929. godine o izmjenama Zakona o općinama i oblasnim samoupravama (Službene novine br. 7. od 8. siječnja 1929. g.) raspuštene su sve općinske uprave, a veliki župan je bio dužan postaviti nove uprave. Sastav i nadležnost općinske uprave ostala je i nadalje ista sukladno dosadašnjim zakonima o općinama (uredbama, statutima).

Zakonom od 12. veljače 1929. godine o izmjenama i dopunama u zakonima o općinama (Službene novine br. 33. od 9. veljače 1929. g.) regulirana su između ostaloga i određena pitanja o uvjetima izbora gradskih načelnika.

Iste godine donijet je i Zakon o unutrašnjoj upravi od 19. lipnja prema kojemu su općine i gradovi obavljali poslove opće uprave u prenijetoj nadležno-

sti pod nadzorom kotarskog (sreskog) načelnika. Prema tom zakonu gradski načelnik je u obavljanju poslova opće uprave bio organ unutrašnje uprave.

U ovom razdoblju funkciji gradskog načelnika pridodan je naziv — komesar, a gradsko poglavarstvo je djelovalo pod nazivom gradsko načelstvo.

Novim Ustavom Kraljevine Jugoslavije od 3. rujna 1931. godine otvoren je put promjenama u oblasti uprave i samouprave. Ustavnom odredbom utvrđeno je da se organizacija općinskih uprava i djelokrug njihovog rada uređuje posebnim zakonom na načelima samouprave, a pojedine gradske općine mogle su biti zakonom uređene različito.

Zakon o gradskim općinama (Službene novine br. 169 od 25. srpnja 1934. godine) bio je prvi cjeloviti zakon koji je regulirao status i nadležnost gradova u Kraljevini Jugoslaviji. Ubrzo nakon njegovog donošenja gradovi su bili dužni donijeti svoje Statute, no Statut grada Bjelovar iz tog razdoblja nije sačuvan. Prema novom Zakonu gradovi su bili samoupravna tijela koja su imala svoje organe, a to su:

- Gradsko vijeće i
- Predsjednik gradske općine
- Gradsko poglavarstvo.

U gradovima od 10.000 do 20.000 stanovnika kakav je bio Bjelovar³ birano je 36 gradskih vijećnika. Predsjednika i dvije trećine gradskih vijećnika biralo se je općim neposrednim glasovanjem, a jednu trećinu gradskih vijećnika birao je ban. Mandat im je trajao četiri godine.

Gradske općine su dio samoupravnih poslova prenosile na pojedine upravne odbore:

- Političko-upravni odbor,
- Gospodarsko-građevni odbor,
- Uboški odbor.

Odbore su sačinjavali pet do šest zastupnika i određen broj stručnjaka (prosvjetnih, gospodarskih, građevnih, financijskih i dr.).

Zastupstvo je formiralo i privremene odbore za provođenje većih komunalnih radova u gradu kao što su elektrifikacija, uređenje vodovoda, kanalizacije i drugih infrastrukturnih projekata.

Predsjednik gradske općine je bio izvršni organ Gradskog vijeća i rukovoditelj administracije — Gradskog poglavarstva. Predsjednika je mogao u određenim poslovima zamijeniti podpredsjednik. Predsjednik općine i njegov ured obavljali su poslove iz prenešenog djelokruga državne uprave prema propisima i nalogima državne vlasti.

Zakonitost rada nad poslovima gradske samouprave i uprave obavljala je državna uprava preko bana.

³ Prema popisu iz 1931. godine grad Bjelovar je imao 10.252 stanovnika

Stvarna nadležnost grada obuhvaćala je autonomne poslove koji su bili od ekonomskog, kulturnog i socijalnog interesa za gradsku zajednicu, a to su:

— poslovi upravljanja gradskom imovinom (donošenje proračuna, uvođenje i raspolaganje gradskim dadžbinama, zaključivanje zajmova, kupovanje, prodaja, davanje u zakup gradske imovine, osnivanje gradskih poduzeća),

— vođenje brige za gradske saobraćajne ustanove i gradske javne građevine (održavanje putova, mostova, kanala, vodovoda, rasvjete, popločavanje ulica),

— pomaganje socijalno ugroženih (pomaganje dobrotvornih ustanova),

— unapređenje gospodarstva (trgovine, zanatstva, industrije, poljoprivrede i dr.),

— unapređivanje školstva (izgradnja škola, knjižnica, čitaonica, održavanje stručnih tečajeva i kurseva, pomaganje prosvjetnih društava i dr.).

Grad je obnašao i opće upravne poslove iz nadležnosti prvostupanijskih vlasti kao što su:

— sanitetski i veterinarski poslovi,

— tržni poslovi po propisima, o živežnim namirnicama i suzbijanju skupeće, o mjerenju,

— građevinski i požarni poslovi,

— poslovi po propisima o čistoći i održavanju puteva, mostova, potoka, kanala i dr.,

— poslovi po propisima o unapređenju poljoprivrede i stočarstva iz oblasti šumarstva, lovstva, ribolovstva i poljske policije.

Za obavljanje svojih poslova grad je raspolagao financijama čiju je osnovu činio gradski proračun. Gradske prihode sačinjavali su prihodi od gradske imovine i poduzeća i prihodi od uloženog novca. Za svoje potrebe grad je mogao uvesti prireze na neposredne državne poreze i gradske posredne poreze (trošarinu i dr.) i takse.

U gradskoj nadležnosti bila su gradska poduzeća, ustanove i fondovi kojima se zasebno upravljalo. Osnivanje i pravila gradskih privrednih poduzeća odobravali su resorni ministri uz suglasnost Ministarstva unutarnjih poslova.

Upravno-administrativne poslove vodili su gradski činovnici i službenici podijeljeni u odsjeke i referade.

Organizacijska shema gradske uprave:

1. Gradski načelnik

2. Upravno-politički činovnici

3. Građevinski odsjek

4. Računarsko-blagajnički odsjek

5. Prosvjetna, zdravstvena, veterinarska i ubogarska referada.

Osim ovih odjela pri Gradskom poglavarstvu su samostalno djelovali:

— Stanarinski ured, i

— Izabrani odbor (Sud dobrih ljudi).

Stanarinski ured je zaprimao i rješavao predmete iz oblasti stanarskih i podstanarskih odnosa, dok je sud dobrih ljudi bio nadležan za posredovanje i rješavanje uglavnom radnih sporova i predmeta građana male materijalne vrijednosti.

Donošenjem Uredbe o formiranju Banovine Hrvatske od 26. kolovoza 1939. godine te ustrojem same banovinske vlasti nije došlo do promjena u funkcioniranju gradskih općina. I nadalje je ostao na snazi Zakon o gradskim općinama od 22. srpnja 1934. godine s tim što je nadopunjen odredbama o formiranju disciplinskih sudova pri gradskim općinama.

Padom Kraljevine Jugoslavije u travnju 1941. godine i uspostavom Nezavisne države Hrvatske i uvođenjem izvanrednih ratnih prilika počinje se gasiti gradska samouprava, a gradske poslove preuzima gradski načelnik s djelokrugom gradskog zastupstva. Iako je to rješenje trebalo biti privremeno ono je na snazi ostalo tijekom cijelog rata, a ni nakon rata nove komunističke vlasti nisu nikada obnovile institut gradske samouprave.

Tek demokratske političke i društvene promijene početkom 90-tih donijele su temeljitu reorganizaciju upravne vlasti pa je Hrvatska krenula smjerom svog tradicionalnog administrativno-upravnog ustroja zasnovanog na županijama koji je bio prekinut ulaskom Hrvatske u jugoslavensku zajednicu 1918. godine.

Pečatnjak Gradskog poglavarstva s kraja 19. stoljeća.

(HR-DABJ-297 — Inv. br. 9, Zbirka pečatnjaka)

Statut.

slobodnog i kraljevskog grada Belova-
vara ob uređenju gradske uprave.

Dio I.

Općenite ustanove.

§. 1.

Upravna vlast gradske občine slo-
bodnoga i kraljevskoga grada Belova-
ra proteže se na sveukupno sadašnje
njegovu zemljište.

Prema tomu obšire gradsko pod-
ručje porodne občine: Belovar sa pred-
gradjem Mlinovac.

Granice celoga toga zemljišnoga
obsega naznačene su u mapnah ka-
tastralnih.

§. 2.

Slobodni i kraljevski grad Belovar
služi se na uredbenom pečatu svojim
vlastitim grkom, koji predstavlja:

Štit sa jednostavnom krunom, na
koji je sa svake strane naslonjen po
jedan krajišnik u bojnom odijelu.

Štit imade na srebrnom polju
na kruzuljku čardak na kojeg vra-
tih jest strakar. Izpod čardaka su
tri panya označujući iskorićeno zemljište.

1.

Pristojba, koju ima novomenovani
građani po §. 9. zakona od 28. stu-
pnja 1881. ob ustroju gradskih obćina
u kraljevinah Hrvatskoj i Slavoniji
plati u gradsku blagajnu, ustanov-
ljuje se na 50 for. a pristojba, koju
imade po §. 7. zakona od 30. travnja
1880. ob uređenju kavičajnih odno-
sajah u kraljevinah Hrvatskoj i Sla-
voniji u gradsku blagajnu uplatiti
onaj, koji bude u kavičajnu svrhu
grada Belovara primljen, ustanov-
ljuje se na 12. forintih.

§. 4.

Građani i njihove udove i siro-
te imadu pravo ne samo na obćin-
sku, spomenutu u §. 17. zakona od
28. studenja 1881. ob ustroju gradskih
obćinah, nego i na podpore, nešto
i one pogodnosti iz onih zakladah
koje su utemeljene naročito na gra-
đane.

Diio II. Gradsko zastupstvo Poglavje I.

Poslovanje gradskoga za-
stupstva

§. 5.

Izloženje gradskoga zastupstva

1.
opredjeljuje nakon od 28. siječnja 1881.
ob ustroju gradskih općina, naravno
to u S. S. 8, 9, 11, 32, 35, 37, 38, 44, 47, 48,
50, 52, 54, 59 i 60.

S. 6.

Gradsko zastupstvo izvjava pred,
mitu svojego djelokruga u skupštini,
ako zakonom nije inako propisano,
kao što n. pr. u S. S. 32 i 60. zakona
ob ustroju gradskih općina.

Izaki predmet, koji se predloži
gradskomu zastupstvu na rješanje,
imaće se u pravilu uputiti na koji
od zastupničkih odbora radi pred,
višnoga pretraživanja.

Da obavljanje tih poslova i onih,
spomenutih u S. 60. zakona od 28.
siječnja 1881. ob ustroju gradskih opć.
ina, dieli se gradsko zastupstvo
u stalne odbore prema svakdanjoj
potrebi.

Prosto ipak stoji gradskomu zas,
tupstvu za pojedine predmete i za
biti posebene odbore.

Uka sve to imade gradski načel,
nik pravo, pozivati pojedine zastupnike
i izjštaki na dogovor, i tražiti od njih
stručavno mišljenje.

Lamo ob onih predmetih, koje grad,
sko zastupstvo absolutnom većinom
prisutnih glavovak većinimi pronalje,
može zastupstvo viećati, a da nebudu
prije upućeni na koji odbor.

1.

1.
P. 7.

Koštupničke sjednice ili su redovite ili izvanredne.

P. 8.

Redovite sjednice drži gradsko ra-
stupstvo svakoga mjeseca barem jedan
put i to svakoga prvoga četvrtka u
mjesecu. Kadne li na takav četvrtak
blagdan, drži se sjednica sljedećega
desetnoga dana.

Kavan toga može se gradsko ra-
stupstvo sastati, samo kad gradski
načelnik, a kad je on razpućen, pod-
načelnik sakove izvanrednu sjednicu.

Na pismen predlog najmanje jed-
ne trećine gradskih koštupničkih du-
žan je gradski načelnik savati iz-
vanrednu sjednicu. U tom predlogu
ima biti naznačen predmet radi ko-
jega se ima savati izvanredna sjed-
nica.

Sjednica gradskog koštupništva,
savana na drugi način, nezakonita,
ta je; a slluke njome ništetne (S.
67. kak. ob. ust. gr. obl.)

P. 9.

Svaka koštupnička redovita sjed-
nica imade se gradskim koštupnikom
do znanja staviti barem dva da-
na prije pismenom pozivnicom uz
naznačenje predmeta, koji će se
prepraviti.

U toku, da su svi gradski zastupnici, si pozvani u sjednicu, imaju se poravnice razaslati dostavnom arkom, na kojem će ili zastupnici vlastoručno, ili barem koji od utučenah njihovih potvrditi, da im je poravnica u kuću dostavljena. Ovak će se arak priložiti sjedničkomu zapisniku.

Uzim toga imaju se sjednice zastupstva objaviti pribijanjem oglasa na vrata gradske vijećnice.

§. 10.

Sjednice gradskoga zastupstva jesu javne; nu na zahtjev predsjednika ili jedne četvrtine prisutnih gradskih zastupnika mogu se držati tajne sjednice; ali se zaključci ovih moraju proglasiti u javnoj sjednici.

Provaćun i občinski raspravi nesmiju se raspravljati nego u javnoj sjednici (S. 68. zak. ob. ust. gr. obč.)

§. 11.

U sjednici gradskoga zastupstva neimalu pristupa deputacije (S. 70. zak. ob. ust. gr. obč.)

§. 12.

U sjednici mes. je se donositi ni kakovo oružje, izuzam xvaničnoga občinstvo imade se vladati mirno i pristojno, pa nesmije ničim smetati rasprave.

Što bi ipak smetalo rasprave

ili slabodu viećanja mo na koji način,
pak ako bi bezuspješna ostala opome-
na na red i mir; vlastan je predsjednik
odrediti, da pojedini ili celo občinstvo
ostavi tvorani.

§. 13.

Nastupnici dužni su polaziti sjednice
redovito i točno, pak nesmiju niti iz-
stati iz koje nastupničke sjednice bez
opravdanja i načelniku prijavljene ka-
jako, niti bez prijave otići iz sjednice
prije, nego je dovršena.

§. 14.

Nastupnik, koji je prekršio ustanovu
§. 13. bit će opomenut pismeno po grad-
skom načelniku.

Opomena imiče se proglasiti u skup-
štini nastupničkoj.

§. 15.

Svatomu nastupniku pristoji pravo,
stavljati predloge i pitanja na gradsko-
ga načelnika o poslovih občinskih, i
radi obavjesti dan prije sjednice, do-
volom gradskoga načelnika, ugleda-
vati spise, tičuće se predmetā, stoje-
ćih na dnevnom redu.

Poglavje II.

Uredjenje skupština

§. 16.

Gradsko nastupstvo može valjano

zaključivati samo onda, ako se prije
ustanovi, da su svi građski zastupnici
u skupštinu redovito pozvani i ako
je najpolovična većina svih zastup-
nikah prisutna. (S. 65. zak. ob. ust.
gr. obć.)

S. 17.

Skupštinam imade prisustvovati
dotični izvjestitelj i perovođa, koji i,
imade voditi zapisnik, ali taj kao i
ostali izvjestitelji građskoga pogla-
varstva mogu prisustvovati sjedni-
cam samo glasom informativnim.

S. 18.

Načelnik ili, ako je on kapricen,
podnačelnik predsjedca skupštinam
građskoga zastupstva i rukovodi nji-
hovu upravu (S. 67. zak. ob. ust.
gr. obć.)

S. 19.

U sjedničkih upravah ima se
voditi zapisnik, i u njem naznačiti:
dan, kada se je sjednica obdržavala,
imena svih prisutnih zastupnikah,
svi učinjeni predlozi i njihovi razlo-
zi, ako to zaista koji član, ili ako
se radi o predmetih, za koje je po-
trebno više odobrenje; napokon stvo-
reni zaključci točnim i doslovnim u-
svjetljenjem prihvaćena predloga uz
naznaku broja zastupnikah, koji
su izglasovali za i protiv njemu

1.
Na zahtjev manjine ili pojedinoga zastupnika ima se u zapisnik uvesti njezin odnosno njegov volim separatim.

Zapisnik sjednički ima se ovjerovati, ako to nije moguće odmah po dovršenoj sjednici, svakako u prvoj budućoj sjednici. Zapisnik je ovjeren, kad ga je potpisao predsjednik, dva na to određena zastupnika i bilježnik (P. Zak. ob. ust. 1. gl. 1. st. 1.).

Protiv ovjerenonuu zapisniku neprima se nikakav prigovor.

Zastupnik, koji ima potpisati zapisnik, sprema se gradski načelnik od prisutnih u učionoj sjednici, o kojoj se zapisnik ovjeruje.

Ovjerovljeni prepis zapisnika ima se u roku od 14 dana podnijeti kraljevinskoj vladi u skladu sa unutarnjim poslovima na vid (P. Zak. ob. ust. 1. gl. 1. st. 1.).

U skladu sa P. Zak. čl. 3. paragrafa od 28. siječnja 1878. ob. ustroja gradskih općina i u čl. 11. ovog statuta i ova se u zapisnik uvode bez iznimke imena odсутних, izpričanih i neispričanih zastupnika.

P. 20.

Predsjednik ustanovljuje dnevni red. Njemu pripada i pravo, da skine s dnevnoga reda koji prebivaju prije ili na trajanja rasprave.

1
§ 21

Čim predsjednik sjednicu otvorenom
proglasi, ima se pročitati i očitovati
kapsionik posljednje sjednice, u koliko
neti očitovan bio je u ovoj.

Ipak nastupnik može prigovoriti
kapsioniku i ispravke predložiti, o ko-
jih nastupnik konačno odlučuje.

§ 22.

Do očitovanja kapsionika stavljaju
se i obradaku interpelacije (§ 21.)

Ove se imadu prije sjednice doja-
viti i pisмено predati predsjedniku,
a ovaj odgovara na nje u istoj ili
u budućoj sjednici.

Ako neodgovara odmah na in-
terpelaciju, ima to učiniti u budućoj
sjednici izra očitovanja kapsionika.

U predsjednikovu odgovoru nije
dopuštena rasprava.

§ 23.

Utem se raspravljaju izvješća i pred-
lozi odbora i poglavarestva.

§ 24.

Do izričenom dnevnom redu stav-
ljaju se posebni predlozi.

Ipak predložena se staviti pisma-
no, i mora biti poduprt suglasni-
som dvojice građ. nastupnika.

Na trajanje sjednice može se u

slučajevih neodnosćih se na predmet
to, označene u §. 59. zakona od 25.
siječnja 1881. ob usti: gđ. obć., stavi-
ti i ustmen predlog, ako ga pod-
upru dva zastupnika.

Da pismenimi i ustmenimi pred-
lozi imade se postupati po propisu §.
6. ovoga statuta.

PP §. 25.

Lredsjednik podjeljuje riječ po re-
du, kako se je tako najavio.

Deložnike upisuje one, koji žele
govoriti.

U jednom te istom predmetu više
nego dva puta govoriti nije slobodno
nikomu, osim načelniku i izvestiti-
telju, kojim priprava riječ u svako
vrieme.

§. 26.

Konačna riječ ide:

- a) onoga, koji je stavio protupredlog;
- b) ^{katim} onoga, koji je stavio ispravak;
- c) ^{napokon} predlagatelja odnosno izvestitelja.

§. 27.

Osobnini primjerkami izjava-
ni mogu na svoju obranu natra-
žiti riječ u svako vrieme, dok traje
razprava ob odnošenom predlogu.

N. 28.

Predsjednik bdiže, da nitko ne bude smetan u govoru.

Govornici imaju govoriti o samom predmetu, na koliko se može kratko i opredjeljeno.

Ako bi se govornik udaljio od predmeta, koji se raspravlja spomenuti se ga predsjednik da se. Dva stvari.

Može li ako vama govornik na se posvan može mu predsjednik privolom zastupstva odrediti riječ.

N. 29.

Predsjednik ne smije dopustiti, da se pregovori kamion među članovi zastupstva.

Ako se radi neprestanih smetnjah nemore nastaviti vijećanje, može predsjednik jedincu za koji čas obustavi, si ili dopustiti.

Ako bi se pluriu izvazi vrieđajući, mi čast zastupstva ili pojedinih članovah, a nebi jih odmah spor, ovo, može ga zastupstvo, bez uste, da valjega postupka po kaznenom zakonu, zaključkom od dvojih trećina prisutnih zastupnika, odrediti na novčanu globu do 100 fl utjerivu političkim putem. Proti takovoj presudi nema prava. (S. 6. par. ob. ust. gr. ob.)

S. 30.

Ako je predmetom rasprave službeni
vannj gradskoga načelnika ili kojega
gradskoga zastupnika, sad ne može
onaj, koga se tiče, glasovati; ali je
dužan, ako se govori, doći u sjed-
nicu i dati potrebito izvješće.

Ako li se rasprava tiče vlastitih
posalah načelnika ili kojega grad-
skoga zastupnika, ili njihovih bli-
njih podjalah, ne može on učestvo-
vati i prisustvovati sjednici, dok
traje ta rasprava (S. ob. par. ob-
v. gr. ob.)

S. 31.

Ako već nitko neće govoriti o
predmetu, čituje predsjednik raspra-
vu zaključenom i stavlja pitanja, o
kojih će se glasovati.

Pitanja imaju se tako staviti, da
se može na nje odgovoriti sa "da"
ili "ne".

Prati formulaciji pitanja dovoljan
je prijevod, a kojim odlučuje na-
stupnik.

S. 32.

Red. glasanja mora biti pri-
tom propisani broj gradskih na-
stupnika.

S. 33.

Prvo se glasa o predlogu

stavljenom po poglavarstvu ili odбору,
koji je prvomet ili razpravu predio,
a poslje toga o izričevih i protupred-
ložih onim redom, kojim su najbliži
predlogu.

S. 34.

Da valjan zaključak građanskoga
rastupstva pravilno treba, da glasni-
je najpolovična većina prisutnih
rastupstnika.

Kad su glasovi jednako podjele,
ni, odlučuje predsjednik.

U sljedećih predmetih tako treba
da valjan zaključak, da sjednici
prisustvuje dvije trećine, i da za za-
ključak glasuje najpolovična većina
na svih kolikih zastupnika.

1. kod izbora građanskoga načelnika;
2. kod svih predmeta namacanih u
S. 6. takova od 25. siječnja 1881. ob-
ustaju gradskih obćinah (S. 76. zakl.
ob. ust. gr. obć.);
3. kod ustanove proračuna;

S. 35.

Glasuje se redovito javno i usmeno,
no sa „da“ ili „ne“ ili tako, da
glasovatelji ustaju ili ostanu sjedeći.

Oko kod glasovanja istajanjem
ili sjedenjem nastane dvojba i se,
zadržati, ima se iznova glas-
vati na protivni način.

Čajno se glasuje glasovnicami
ili balotazom:

1. kod izbora;
2. kad se glasuje o osobah;
3. kad se razjeda četvrtina privatnih
kaspupnikah (S. 69. zak. ob. ustn.
grad. obe.)

Na razjedu gradskog načelnika,
ka ili pisarice kaspupnikah ina
se glasovati poimence.

Glasovi onih, koji se jave, da ne
glasuju, prikrajaju se glasovom,
koji su proti predlogu.

S. 36.

Prijemnik biljini glasove koji
ustavnog glasanja i broji isti,
kad se glasuje tako, da glasovatelji
ustaju ili ostanu sjedeći, a pred,
sjednik uzima, s koliko glasovah
je prihvaćen ili odklonjen predlog.

Kada se glasuje glasovnicami,
otvaraju jih dva, po predsjedniku
na to određena gradska kaspup-
nika, a biljini jih ubilježuje.

Predsjednik proglašuje uspjeh
glasovanja.

Poglavje III.

Uredjenje stalnih odbora
i njegova djelokrug.

S. 37.

Da se javljani predmeti, spada-
jući u djelokrug gradskog, ka,

1.
stupnja ispitaju, a njih imenuje sa-
de, i gradskoj skupštini obračunani
prekora, te se gradsko zastupstvo pri-
godom svake skupne i popunilbe na-
stajeće stalne odbore:

- I. političko - pravni
- II. gospodarstvo - građevni
- III. bolno - ulički odbor.

§. 38.

Svaki zastupnik mora biti članom
najmanje jednog odbora i njegov
mandat traje, dok novomabran
njega shvaćanja nenastupi.

§. 39.

Svaki odbor sastoji se u 6 članova.
Svakiomu zastupniku pristoji ipak
pravo makar i ne bio član odbora,
prisustvovati odborškim razpravama
mu nepristoji mu ni riječ ni glas.
Ustavne §. 39. ovoga statuta va-
žaju i za jedinice odborške.

§. 40.

U odborške jedinice porivlju se
stanovi odbora, na čelstvu grad-
škoga načelnika pozivnicama, ovim
kolga imaju se jedinice objaviti
oglasom, izloženim u gradskoj vieć-
nici, na onaku, da li je jedinica
redovita ili izvanredna.
Radu odbori imaju redovite s jed-
nice izdati, određuje gradski na-
čelnik.

S. 41.

Gradski kapitulnici ispravljaju upi u
ivanjem na arke, ispostavljene
u ta svrhu u pisarni načelnika,
voj, u koji odbor će se stupiti.

S. 42.

Oko se u koji odbor upiše manje
nego je ustanovljeno u S. 39. ovoga
statuta, određuje gradsko za-
stupstvo, na predlog gradskoga
načelnika, one zastupnika, koji
mi se manjajući broj u odboru
popuniti imaju.

S. 43.

Oko li se što od zastupnika, ni-
je upisao u nijedan odbor, novosti
to će ga gradsko zastupstvo na
predlog gradskoga načelnika.
Prati vlastitoj volji nemore ni-
biti uvršten u više nego dva od
ovih stalnih odbora.

S. 44.

Prvo sastavljeni Odbori koniti,
kraljevi se, kao i si pročelnika i
njegovih zamjenika.
Kada načelnik pristupuje od-
borim razpravam predsjedava on
savjestitega i čestitaka pridržuju-
je odboru gradski načelnik u
broja gradskih činovnika.
Odbor može si na pojedine
predmete, kada bi to bilo u in.

teremu stvar, privolom gradskog načelnika izabrati izvještitelja iz svoje stranke.

S. 45.

Odbori odlučuju absolutnom većinom prisutnih. Predsjednik glasuje uz druge članove.

Kada su glasovi jednako podijeljeni, imadu se oba mišljenja predložiti gradskom sastupstvu na odluku.

S. 46.

Odbori mogu voljano zaključiti, ako su prisutna najmanje tri člana osim izvještitelja.

S. 47.

Ako bi gradski načelnik bio obaviješten, da koji predmet nije dovoljno ispunjen, može ga iznova uputiti na isti ili na koji još drugi odbor, a može u tu svrhu i više odbora pozvati u skupnu sjednicu.

S. 48.

Svaki odbor vlastan je tražiti po svjetovanjem načelnika obavijesti od drugih odbora, izvješća od oblasnih, primitivati i razmatravati vještanke, preduzimati acivide i uvide u ispravu, spise i račune, te u obće rabiti sva sredstva, koja su potrebna, da se valjano izvode i time.

1.
Ljeto više predmeti, stoji u zak.
pravi

S. 49.

Čakpravah odbora voli se za,
pismik, u koji se ubilježuje, što se
imaće predmeti gradskom zastup,
stov kao mnenje ili predlog odbora.
Napisi se predaju se gradskom
nabielniku, da ih na dnevni red
stavi i skupštini na razpravu pred-
lozi.

S. 50

Odbori razpravljaju sve predmete,
odnacene jim zastupstvom ili grad-
skom nabielnikom.

Napose tako imaju odbori pri-
redjivati izvješća i predloge za ka-
stupničke skupštine i to

I. politiko - pravni odbor

1. o poslovih, pomenutih u S. S. 44. i 45.
zakona, od 20. decembra 1889. ob ustroju
gradskih obćinah
2. ob uređivanju upravnik organah;
3. ob imenovanju i umirovjenju
činovnikah i službenikah prema
postojećim propisom;
4. o mjenanju obćinskoga terito-
rija;
5. o presmaci gradskog ustrojnog
statuta
6. ob izvršivanju prava patronat,

škoga i sudjeljenoga, pripadajuće, ga gradskoj, obćini i obćinskim rad, svom po propisu zakona i na, svobnih ustanovah, te o vršenju ovim pravom skupšćanih dužnos, stih;

7. o primanju u obćinsku službu, po, dirljivanju prava građanstva i, kćićasnoga građanstva;

8. o postovih uknaćenju vojske, u kojim ne nadležni grad, skomni postlovarstvu.

9. o dovodjivanju i obustavljanju, nju jurnicah, u sklapanju na, gobah u postovih obćinskih, koji ne spadaju na redovitu u, pravu gospodarstva, nadležecce, gradskomni poglavarstvu, i o, postavljajuju pravnik zastupni, kah; zatim o prihvaćivanju i, odbijanju nasljedstvah, kapisah i, darovanjahl;

10. o razorgavanju uporabnik u, govorah i pripustanju od upo, kabine na krajonje ugovora.

II. gospodarsko-građevinski odbor.

1. o utvrćavanju i koristnoj upra, vi obćinske imovine i obćinskih, pravah;

2. o sticanju i odbudjivanju nepro, kćitnih dobarah i ovim raznih, pravah;

3. o zalaganju obćinske imovine;
4. o sklapanju, ponaavljanju i prek. Suvranju ugovorah i pogodbah u obće, a napose zakupnih i najamnih ugovorah, u koliko ne spada u redovitu upravu gospodarstva, navršecu grad. skomu poglavaruštvu, ili u dje. djelokrug drugoga kojega odbora;
5. ob ustanovljivanju i raspisivanju obćinskoga nameta i ob odsejivanju drugih kmeta. takh i podavanja za namire nje obćinskih građevinah;
6. ob ustanovljivanju proračuna o prihodu i rashodu gradske obćine i gradskih zakladah i zavoda, u koliko to ne spada u djelokrug kojega drugoga odbora;
7. ob ukimanju zajmova i preu. kmanju jamstvih;
8. o pregledavanju i rješavanju obćinskih računa i računah obćinskih zavoda i zakladah u koliko to ne spada u djelokrug kojega drugoga odbora;
9. ob odpirivanju dvojbenih i neuzerivih tražbinah i oprav. tanju od naknada u spora, kumten s političko pravim odborom;
10. o dozvolivanju proračunom nepotkritih troškova, a kad

se, ovi odnose na upravu zdravstva,
mli i izborke u sporazumku s
odnosnini odborom.

11. ob održavanju redarstvenih ka-
vodak i o namirivanju putne,
obak, skopčanik s-izelokrugom
gradskoga poglavarstva u pov-
lovih javne uprave;

12. ob aprovizioniranju grada.

13. o dozvoljivanju obćinskih na-
vih gradjevinah i odobranju
na sve odnosekih se nacrtah
i troškovnikah.

14. o prihvatu gradjevinik pomu-
slah;

15. o dozvoljivanju naknadnik pro-
mjenaht jua odobrenih obćinskih
gradjevinik nacrtah i troškov-
nikah;

16. o dozvoljivanju proracūnom po-
kritih troškovah za raspore-
nivanje i adaptacije obćinskih
gradjevinah.

17. o dozvoljivanju svih gradjevinik
troškovah koji proracūnom
pokriti mesu;

18. o prenošivanju gradjevinik u-
govorah na druge osobe;

19. o pamnošivanju svetljalah
za javnu rasvjeta;

20. o sticanju nekretnih dobaraht
i ovim ravnik pravah putne
lidiht za obćinska gradiliš-
ta, za rasporetranjenje, me-

1. Dijenje i poljeptanje grada i na
druge občinske gradnje, bilo pu,
bilo nagode, bilo putem izvlaštbe.
21. ob obilježivanju občinskih nekretnih
dobara i ovim javnih pra-
va, koja se prepuštaju posebni-
kom na gradilišta, u sporazum,
ku s odborom političko - prav-
nim.
22. ob ustanovljivanju občinskih
gradjevnih potrebah prigodom
sastavljanja gradskog proraču-
na;
23. ob ustanovljivanju regulatornih
crta, u koliko nisu sadržane
u regulatornoj osnovi grada;
24. o dozvoljivanju pomakunja po-
jedinih arhitektoničko - ukrasnih
dijelova kod privatnih i javnih
gradnja preko regulatorne crte
naprma propisom gradjevnog
reda;
25. glede opredjelivanja predela
gradskih, na kojih je dozvoljeno
graditi pod olakšavajućim uvjeti;
26. o molbah poduzetnik po poseb-
nicah u pogledu obće imalnih i
lokalnih gradnja.
27. ob odpuštanju konvencionalnih
global, u pravovremih u gradjevnih
i lokalnih ugovorih u sporazum,
ku s odborom političko - pravnim.

III. Celno-uborčki odbor.

1. ob udržavanju zdravstvenih i u
bočkih zavodah, i ob obitelji bolesni-
kah, ubogih i siročadi, u koliko
se radi o načelnih organizatornih
putanjih ili ob izvanrednih ili pro-
računom nepokretnih troškova;
2. ob ustanovljivanju gorešnjega
proračuna za gradske uborčke
zaklade, i o uređivanju načina
ob upravi iste;
3. o primanju građanah i obcina-
rah u uborčku kuću.

S. 51.

Višnje prava petcije u obćinskih
poslovih, i uređivanje trgovah pro-
ti odredbam gradskoga poglavaraštva
u obćinskih poslovih. Maternoga
djelokruga sprava u ovaj odbor, na
koji se po naravi prešmeta odnosi.

S. 52.

U koliko za obavljanje poslova
spadajućih na gradsko zastupstvo
po S. S. 60 i 78 Zakona od 25. siječnja
1881. ob ustroju grad. obćinah, u
kuđu određeni posebni odbori, imao
ti će gorepomenuti stalni odbori
i ove poslove vršiti prema usta-
novah S. 60. spomenutog Zakona
i S. S. 71. 72. 73. 74. 85. 86 i 88.

P. 53.

Na obavljanje svih poslova, ako ni, je izrično inako određeno, bira se svaki odbor stalne pripreme. Člavi su izdani svoja općanja preko gradskog načelnika odboru saob, čiti, da ovaj o njih raspravljati i raspraviti shodna izveštaja i pred, lože podastrijeti utnogne.

P. 54.

Na koliko ovim gornjih stalnih odborah imadu poslovati i poseb, ni stalni odbori, odnosno pripreme, stva, ustanovljaju posebni propi, si. -

Dio III.

Gradsko poglavarstvo

Poglavje I.

Ustroj gradskoga poglavar, stva.

P. 55.

Gradsko poglavarstvo sastoji se od gradskoga načelnika i potre, bitoga poverodnoga, strukovnoga i pomoćnoga savblja (P. 52. Zak. ob. usta. gr. ob.)

P. 56.

Na čelu gradskoga poglavarstva jest gradski načelnik.

1.
Ako je gradski načelnik razpis
čin, zamjenjuje ga u poslovih grad
skoga poglavarstva gradski biljež
nik.

U slučaju odsutna ili smrti grad
skoga načelnika nastupa njegovo
mjesto ovaj činovnik, koji dr. 22.
imala vlada na predstojeću
gradskog zastupstva odredi (S. 57.
zak. : ob. natr. : gr. : obč.)

S. 57.

Gradski načelnik u interesu služ
be ima pravo odrediti gradskog bi
žičnika da u njegovo ime i po
njegovih odredbama nadgleda ujed
te odobrava i potpisuje, za grad
skog načelnika "riješnja i odprav
ke, koje načelnik svojemu odobre"
nju neprimir.

S. 58.

U rišavanje posalnih gradskog
poglavarstva namješteno je protreb
no osoblje, kojemu nadležni reša
vanje posalnih, dodijeljenih mu po
gradonačelniku.

S. 59.

U
za stukovnu službu raznih gra
mah namješteno je i dodijeljeno grad
skom poglavarstvu stukovno o
soblje nadležito za gradjevnu
radarstvenu i blagajništvu stukov
i poravnovodstvo, koji uveduju po
posalnih za nje irđamih naput
cih.

S. 60.

Novčana likvidatura i kontrola nad novčanim upravom vodičena je gradskom kasini, koje je gradskom načelniku neposredno podređeno.

S. 61.

Manipulacionalne i pisarske poslove gradske pivare i regije struktura gradskoga poglavarišta obavlja pomoćno osoblje i inženjerci.

S. 62.

Postavni posao, čišćenje ulica i uređivačka posluživanja obavljaju gradski stražari a po potrebi najmljeni poslužnici.

S. 63.

Mjestni sudac i zamjenik na mjestu se u smislu zakona od 13. listopada 1870. o mjestnim sudovima, kojim zgodom mu se spređicjuje u nagradi.

Pisarničko i poslovnčko osoblje mjestnoga suda vodičuje se u poglavarištenoga osoblja ove škole.

S. 64.

Čitela, upravi gradskoga poglavarišta poverene kladbe i u. (reda) (bankarski ured br. 235. klas. mian, ubornicu, upravu gradskih lasah i t. v.) rukovodi gradsko

1.
poglavarstvo po osoblju, kojega
su prava i dužnosti već ustanov-
ljene posebnimi statutimi i posebni-
mi naredbami, ili ugovori, ili
će se kasnije ustanoviti. —

S. 65.

Gradski činovnici i službenici
polažu zakletvu po obrascu pri-
loženom ovom statutu pod št.

S. 66.

Kategorije službah, broj i veri-
va činovnika kao i ostaloga po-
soblja u obće ustanovljene status
i plaćevni sema pod B. koji je
ovomu statutu dodan, i koji sa-
činjava sastavni dio istoga (S.
52. Zak. ob. ust. gr. obć.)

S. 67.

Gradski načelnik vrši nad grad-
skim činovnici i službenici discipli-
narnu vlast po propisih po-
stojećih o tom sa kr. upravne či-
novnike (S. 54. Zak. ob. ust. grad.
obć.)

§ 2. Poglavje II.

Djelokrug gradskoga načel-
nika i gradskoga poglavara,
I. tra.

S. 68.

Djelokrug gradskoga poglavara
obuhvaća:

1. uimtarne postave občinske;
2. postave javne uprave.

Uimtarne postave občinske uprave i rukovod grada i po glavarstvo sujelovanjem i pod kontrolom gradskog zastupstva kao njegov upravljački i izvršni organi.

U poslovih javne uprave vrši gradsko poglavarestvo svoj ka-
 tonom opredjeljeni djelokrug sa
 moćima i pod odgovornošću
 gradskog načelnika (S. 74. kat.
 Ob. ust. gr. ob.).

S. 69.

Uimtarne postave občinske, koji uprava i rukovodjenje grad-
 skomu poglavarestvu nadležni,
 ustanovljeni S. S. 75, 79, 80, 81, 82, 85,
 i 86. Zakona od 28. siječnja 1887.
 Ob. ust. gr. ob.).

S. 70.

Gradski načelnik prima sve
 na gradsko poglavarestvo i ka-
 stupstvo upravljenе podneske i
 dopise.
 Tekuće postave rješava pogla-
 varstvo.

Predmeti, koji spadaju na
 djelokrug gradskog zastupstva,
 predložnje i prijedloge gradski na-
 čelnik na razpravu i zaključnje
 gradskomu zastupstvu.

S. 71.

Nadželnik dužan je zaključiti gradskog zastupstva po poglavju uvrstiti vršiti na način zastupstvom označen; ako li se za ključni podvici predhodnomu opobrenju, ima takovo iskreni. (S. 71. zak. ob. ust. gr. obe.)

S. 72.

Gradsko zastupstvo kod upravljanja i rukovođenja unutarnjih obćinskih poslova i kod izvršavanja svojih zaključaka snižuje i vrši kontrolu načinom, naznačenim u ovom poglavju, ako nije jure zakonani (S. 66.) ili posebnimi propisi, ili za pojedine slučajeve zaključkom gr. zastupstva inače određeno, a napose vrši gradsko zastupstvo stalnu kontrolu kod uprave cjelokupne imovine grada i gradskih zavoda, kod uprave prihoda i rashoda, kod nadgledanja blagajne, uredak i radak, opredijelih za upravu i karacunanje povjerena jim dob, za po gradskom računovodstvu kao posebnom samostalnom kontrolnom organu pagal posebno, za iste istanoga uređovoga naputka.

S. 73.

Gradsko poglavstvo skubi za održavanje obćinskoga vlastništva

i imovine gradskih zavodah,
i za shodnu upravi istoga; on
ćini gradskomu vlastniku pred-
loga o shodnoj upravi i upor-
jabi gradske imovine, i o po-
sićenju občinskih dohodakah.
Kod sastavljanja inventara
gradskoga vlastništva i imo-
vine gradskih zavodah, kod
redovitoga ili izvanrednoga
pobiranja, i kod prebaje ili
preurmanja istoga imaju sa-
vjetnika gradskoga poglav-
arstva i jednoga stručnoga
gradskoga računovodstva u
čestoviti baram sva vlastni-
nika, te inventare, odnosno
izračune i predajuće račune,
koje sugodpisati (S. 75, točka 1
zak. ob. note. gr. ob.)

S. 74

Kod uprave priroda i raz-
noba gradskih občine i grad-
skih zavodah ima se grad-
sko poglavarstvo, točnu sva-
si ustanovah pojedinih sta-
valah pravaćina. Prekora-
ćenje pojedinih stavakah (ku-
brihah) i prenašanje iz jed-
ne na drugu nije poglavar-
stvu dozvoljeno (S. 75, toč. 5 i 6
zak. ob. note. gr. ob.)

Na takovo kao za potrebe,
koje u pravaćinu nisu mogu
upolniti, ima poglavarstvo
lichoditi razglubakare vlastništva

1
Iako u prećimih slučajevih načelnik
učinio porabu od povlasti dane mu
§. 75. im zakona od 28. siječnja
1884. od ustroju gradskih obćina,
imaće od bližnje skupštine ka-
kupstva izhoditi naludno od-
brijuje svoje obvešte i dotičnoga
članka.

§. 75

Sve prihode i rashode usta-
novljene proračunom gradake ob-
ćine i gradskih kantonah, kao
i sve primitke i izdatke, su-
djih novacah Jurnacije načel-
nika kod gradake blagajne.

§. 76

Bez pismenoga naloga
gradskoga poglavarstva, propis,
na obdijenoga po gradskom
računovodstvu, nećuće grad-
ska blagajna na račun grad-
ske obćine i gradskih kantonah
ili u imi sudijih novacah, ni-
ti što primiti niti izplacivati,
na kobiliku, zleće položah (depo-
zita) nepostoje posebni propis.

§. 77

Gradsko poglavarstvo ima
sve računovodstven gradskom ka-
kuparstvu na odobrenje od sve
naloge izdati na blagajnu pred-
hodno dostaviti gradskom ra-
čunovodstvu na propisanje i
ukupljenje.

1

1.
Ponajprije li gradsko računovod-
stvo, da prati i uplatiti svote sa-
značne gradskim poglavar-
stvom imate zapreke, i tuda
je nalog takav, neobriđivo ga,
predložiti gradskom poglavar-
stvu sa svojim uplatkama.

Gradsko poglavarsstvo imate
da u takvom slučaju izdatimite
neobriđivo parjantiti ili popu-
niti, i zapreke prati obredje,
niti i efektiviranju svoga na-
loga odstraniti, te takav
nalog uplatiti na gradsko
računovodstvo.

Ali gradsko računovodstvo
i rada nebi našlo nalog pri-
kladnim za obredjenje, te li
ga po drugi put predložilo grad-
skom poglavarsstvu sa svoji-
mi uplatkama, vlastan je na-
čelnik pod svojom odgovornošću
naložiti gradskom računovod-
stvu, da ga po njegovoj upu-
ti obredi, propise i ubijedi.

Gradsko računovodstvo du-
žno je ovakvomu nalogu za-
kvalgiti, i gradsko blagajna
ima usljed ovakova naloga
obredjenju doznanu realizirati,
ali u takvom slučaju ima
gradski načelnik u prvom skup-
štini gradskoga zastupstva po-
tražiti konačnu odluku istoga

B. 75.

Sustava stalna birava,

1.
kao plaće, stanarine, mirovine,
doplata; zatim imovine, nadmi-
ce, prinose, prodore itd.; na-
dalje redovite upravne troškove,
kao: potrebe pisarničke, kućne,
školske, gospodarske, umičke
- obiteljne; napokon: redovite
troškove za čišćenje trgovih i
ulicah, za održavanje zgrada,
doh i cestah, koji su, (budi na
temelju posebnih izlaza, troš-
kovnikah itd.) godišnjim fiska-
lno pokriveni i kojih je dobava
odobrenimi ugovori osigurana,
doknadnje gradsko poglavarestvo
bez prethodne posebne dozvole
gradskog zastupstva unutar
granice proračuna.

P. 74.

2.
Izvanredne potrebitine, za koje
je pokušao proračunom providjeti,
no, no koje su ipak pridružane po-
sebnom dozvoli gradskog zastup-
stva, (n. pr.: - za izvedenje zgra-
dovinskih, kupovine za ekspan-
ziju ili drugim načinom kup-
nje nekretnine) - i u plaće
sve potrebitine promienljive i ne-
redovite, koje su od slučaja do
slučaja dozvoljene po gradskom
zastupstvu, može poglavarestvo
kod gradske blagajne doknadiвати
samo na temelju posebna za-

Ključka graditeljska postupstva
Osnovne vrste na isplatu do
značeni računi i dobavak i
radnjah imaju biti redovito
obloženi sa sastavnimi ugovor
ni, potvrdom o predaji i pri
imanju, prihvatbenim "opisni"
kom, građevnom liquidacijom
ist. prije nego se notione svo
te doznače i računi na ob
brenje graditeljsku računovod
stvu dostave.

Dielomična isplacivanja za
građevne dostave i radnje ako
ju takva po postupku isto
brenim ugovorom ustanovlje
na, doznačeju graditeljskoj poslo
varstvo na temelju liquidacij
nalnih ispravak, kojimi imo
biti iskazano, što je isplata
odnosne svote po ugovoru do
spjela. Kod svake takve li
quidacije i kod svake predaje
materijala imaju barem dva
graditela postupnita učestvo
vati i notičiti spis supodpi
vati.

P. 89.

Nadnice, jednice, vorarske
i me radničkine kod radnjah,
što jih graditela obična iz
vadja u samoupravi, te koje
notione strane nepodiju ne
povredno kod graditeljske blagaj

ne, ima u prisutnosti jednoga
ili dvaju gradskih zastupnika,
onoga tjelesna na nadzor radnjak
potrošak, na temelju nedjeljnoga
izlaza, sastavljenoga po vrzani,
koji rukovodi i nadzire dotičnu
radnju, isplaćivati, gradski činovnik,
koji je po načelniku na
to određeni, i koji kod rukovodje,
nija i nadzora dotične radnje nije
upotrebljen bio.

U tu svrhu donasiti će na
čelnik na temelju nedjeljnoga iz-
laza potrebne nakladu kod
gradske blagajne.

Onu će signuti, na svoju namu,
u ra isplaćivanje opredjeljeni
gradski činovnik. Po isplatom
povjerenstvu potpisana plaćevna
listina dostaviti će se putem
gradskoga računovodstva, koje će
zakvu, obratom na dozvoljenu
dotaciju za dotičnu radnju, is-
pitati i obraditi, gradskoj blagaj-
ni za konačno razračunavanje ra-
dane naklade.

Op. 189.
Tomanje pisarničke, kućne
i gospodarske potrebe, kojih ra-
čuna nije sigurno godišnji,
ni labavnim ugovori, katim
postarele, manje bilježovne i

1
Građevinske potrebe, dolazeće u val^u
drugim službenom prometu; za
tim pomanje milostinje, podpore
i nagrade, nabavljat i namiriti.
val^u će gradsko poglavarsvo
iz posebne učine naklade o ko-
joj će svakoga četvrtgodišta
položiti račun gradskom ka-
stupu.

S. 82.

Na namirenje stvarstvenih
intrašeničkih i vaničkih potre-
bah itd. Javnacije načelnik
Jokicim organom, kojim je
vođenje i karacunaravanje o-
valovih poslova povjereno,
primjećene naklade, o kojih i
uvalom položiti račun četvrtgodišta
gradskom zastup-
stvu.

S. 83.

Redovite potrebe materijala
i radnjah, odobrene proračunom
kao: privatnoga materijala
tiskanicah, poslova knjigovod-
nih, materijala za karajetu-
odislo strakaravah i poslučnikah
krama ko praćenik i urnikle,
cestovno pocipalo, radnje i
material oko održavanja sgra-
dah i cestah, predprege, izvor-
snica i sniega itd. ima se
osigurati ličnim putem i
posebnim ugovori, po gradskom
kastupstvu odobrenim.

Pomanje takve radnje i nabave, koje se tečajem godine redovito neponađaju, te koje nisu osigurane putem jeftimbenim ili posebnim ugovorom, izdaje gradsko poglavarsтво samostalno putem slobodne pogodbe do 50 for. a, ako jim temeljem služe po gradskomu zastupstvu odobre, ine jedinčne cijene, do 100. fr. i donacije odnosi trošak u. unutar granica proračuna.

S. 84.

Privatne nabave, gradnje, izdatke i ine potrebe, bud da je trošak na talve proračunom providjen ili ne, redaju se od slučaja do slučaja samo na temelju posebnoga računa, ka gradskoga zastupstva putem javne licitacije; uspjeh iste imade se poduzeti na odobre, nje skupštini gradskoga zastupstva.

S. 85.

Sve licitacije, dražbe i nabave, bud da su računčene po gradskomu zastupstvu ili po gradskom poglavarsčtu u izvršuju redovite uprave gospodarstva, predurima gradsko poglavarsтво u smislu dotičnih računčalaha ne učestvovanje svojih zastupnika is onoga odbora, kojemu

1.
je po §. 50. ovoga statuta od
nasvi posao Upravljenu.

Svi zastupnici gradski imaju
je raspravne kopionike kao
članovi povjerenstva upotrijebi
sati. Istim načinom imaju
učestvovati kao dva gradska
zastupnika kod preuzimanja
svake vrste dobavak, materijala
cijala i orudja, na temelju
druženih rasprava i ugovora
pak, i kod obavljanja posla
valbe, budi u samoupravi
budi putem ugovora svake
vrste radnjak i dobavak.

Štimci ima mjesto, koje
se može odustati od učestvo
vanja zastupnikak kod slo
stabe i preuzimanja pivaće
ga materijala, historičak
materijala kao rasvijetu pi
smanit i neak, kod nemičke
oborbe i gospodarsvenih po
trebitinskak koje se na ma
lo nabavljaju, i kojih je po
beba, po unapred ustanovlje
noj izvjeri i kompetenciji,
posebniimi iskazi i proždacimi
ustanovljena; napokon kod re
lovitih manjih gradjevnik po
pravakak, kod održavanja
zgradak, cestak, protokak i tra
nalak.

§. 86.

Gradsko sa proždacimom ima

gradsko poglavarstvo predložiti
gradskom zastupstvu obraslo-
no stanje ob upravi gradskih
poljeh, šumah i inih za javne
i občinske svrhe upokrepljenih
nekrstunah, post i posebnim go-
spodarstvenim osnovu i provođenju,
po kojim će poglavarstvo rukovo-
diti upravu gospodarstva.

Ova temeljna dala ustanovljene
i po gradskom zastupstvu ob-
vezne gospodarstvene osnove
ima gradsko poglavarstvo za
mestalno vršiti redovitu upra-
vu gospodarstva.

§. 87.

Kod redovitoga ili izvanrednoga,
za, po poglavarstvu ili zastup-
stvu određjenoga iztvañivanja
gradske blagovine, ratun uter-
lah i povodak, kojim je pro-
vjerena uprava i karacimava-
nje gradskih prihoda ili i-
novine občinske ili povodak
imaju za načelnika i člana,
se poglavarstva prinstvoova,
ti dva gradska zastupnika
(§. 75. toč: 6. i 8. kat. ob ust. gr.
obč.) i jedan član gradskoga
razumovodstva.

§. 88.

Podlove uterke i uterkih za,

podat upravlja gradsko po-
glavarstvo po ustanovak po-
sebnoga uložnoga statuta.

Povoljivanje statusa obitelji
i primanje u gradsku ulož-
nicu pridržano je gradskom
kardinalatu.

Ručne podpore djele se na
temeljnu jednaku kvantu, sa
stavljene je naplunuje četiri
putrevela gr. Solno - ulož-
noga odkora i posebnih sta-
lovak gradskoga poglavari-
stva.

§. 89.

Gradsko poglavarsvo ima
biti vodila točno obavjesteno
o stanju gr. blagajne na
temelju polugodišnjih popi-
sak o aktivnih i pasivnih
dvojjetih tražbinak, koje
mu ima podučavati gr. pa-
činnovodstvo, i na temelju
mesečnih poslovnih iskazak
koje mu gradsko blagajna
podučavati ima. Poglavarsvo
ima brigu voditi, da se
prihodi i aktivne tražbine
točno ubere. Ako prelomi-
ritani prihodi nebi redovito
ubasili u blagajnu ili bi s
inova razloga nestalo potreba
na namirenje potrebak grad-
ske uprave, ima poglavarsvo

na dobe o tom izvršiti zastupstvo
i učiniti mu shodan predlog, tako
da se polriše potrebah uprave ob-
ćine osigura.

§. 90.

Poglavarstvo predlaže ove mol-
be, žalbe i peticije občinskoga ka-
stupstva u poslovih občinskih na-
nadležnu oblast (S: 57. toč: 2 i S:
20. kal. ob ust. gr. ob.)

§. 91.

Gradsko poglavarstvo obavlja
i postava mjestnoga redarstva.
Pod rukovodjenja mjestnoga re-
darstva i krunjenja prebriđjajah pro-
ti propisam redarstvenim ima
se poglavarstvo držati postojedit
zakona i naredbah.

Ulici proti odlukam i odredbam
poglavarstva u predmetih mjest-
noga redarstva imaju se pred-
ložiti Sr: zemaljskoj vladi obćele
ka unutarnje poslove.

Žegobe i protivbe proti odred-
bam i odlukam poglavarstva u
predmetih unutarnje obćinske u-
prave ima isto predložiti grad-
skom zastupstvu (S: 59. toč: 21.
Kal. ob ust. gr. ob.) na konac,
na rešenje, u koliko zakon ima
to nadležuje. —

S. 92.

U prvom četvrtgodištu pred-
laže poglavarstvu, gradskom
kacupstvu za prošlu godinu
izvješće o stanju sveukupne
uprave, o djelovanju gradske,
ga kacupstva, o izvršenju
njegovih kallekucijah, o diele-
tubnju poglavarstva i svih
gradskih ureдах i kavodah
u gospodarstvenom, finansio-
kacnom stanju obštine ob ot-
nočajih imućevnih i čuda-
rednih pučanstva, o stanju
obštine, prometa i sigurne,
o javnoj sigurnosti, o javnoj
nastavi, o stanju i diele-
tubnju uobornicah i uobornih kavo-
dah, i stavlja predloge glede
potrebitih posinacah i popra-
vakah u obštinskoj upravi.

S. 93.

U poslovih javne uprave ot-
si u gradski poglavarstvo svoj
zakonom opredieljeni diele-
tubnj samostalno tj: bez uti-
caja gradskog Kacupstva
i pod odgovornošću gr: na-
čelnika (S. 74. kal. ob ustoj-
gr: obštine)

Pakletra za gradske činovnike

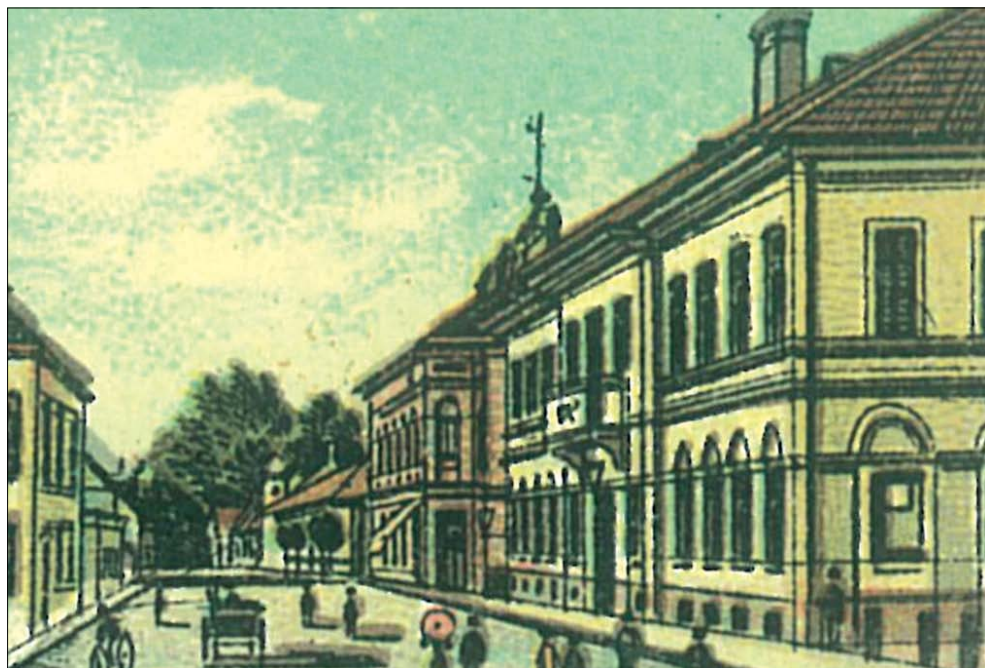
Ja

se svenogućim Bogom, te kadajem vjeru
svoju i obćajem poštenjem svojim, da
ću Njegovu cesarskomu i kraljevskom
apostolskomu Veličanstvu, prejasnomu
vladaru i gospodaru Franji Josipu Pt.
vomu, cesaru austrijanskomu, kralju
českomu i apostolskomu kralju ugar,
slonu, hrvatskomu, slavonskomu i dal-
matinskomu, te i za Njega Previsnje,
ga slijedećim, is poda i Pri Njegovu
nasljednikom neustolebivo vjeran i
počunčan biti, te pošto sam za grad
sloga

inimovan,
te se kallingem, da ću u službi svojoj
dužnosti svoje savjestno ispunjavati
pri tom nijed ne samo bđgat služ-
be Njegova cesarskoga i kraljevsko-
ga apostolskoga Veličanstva, kralje-
vi i kraljeve, kad što i obćine koje sam
činovnik, pred očima imati, nego
i svaku štetu i pogibstj odpravati,
da ću državnomu i kraljevskomu notar-
u vjeran, te kalsnom, kao i meni

od mojih predpostavljanih
dobročinih nalogom voljno po-
slušan biti, povjerens mi je
slove po najboljem svojem
umanju savjestno i krenuti
do obavljanja, te ujednom
tajim vjerno čuvati.

Tako mi Bog pomogao!

Gradska vijećnica krajem 19. stoljeća

Status.

sooblja i plaćah činovnikah i službeni-
kah kod poglavarsva slob. i ter. grada
Belovara.

Broj. tabu- ci	Imenito	činov- nički razred	plaća	službeni na- ma	stanarina	stan. u na- ravu	ostalo	Opisaka
1	Jedan gradski na- čelnik			1000				
2	Jedan gradski bi- bliotekar	IX	800	150				
3	Jedan blagovj- estnik	X	700	100				
4	Jedan produktar- nik	X	600	100				
5	Jedan gradski firib.	IX	900	750				nagrada
6	Jedan gradski inžinjer	X	800	100				plaća
7	Jedan pisar ujed- no karktar			500	100			nagrada
8	Jedan poštar u sigurnosti			500	100			plaća
9	Jedan gradski stražnik		350	100				nagrada
10	Deset gradskih stražara		2400					nagrada
11	Jedna princalja		120					nagrada
12	Dva anevnika na		730					nagrada

Zakletva za gradske strazare

Ja Antun Horvat i Miko Kuric
prisizemo Boga svamogućem, jedinu pravu
i telovnu zakletvu, da mi u nama po dielnoj
sluzbi, kao gradske strazari, nasim predstav-
ljenom, gradskom poglavarstvu, uvijek vjerni,
i pokorni biti, od sakovskog, i od gradskog
strazarstva, i sakove zapoviedi, uvijek ložno
izvršavati, iz naše sluzbe, bez dopušćenja,
nasij predstavljenoj poglavarstva, izdijeliti
nećemo, da će mo gradsku kno i urnike,
kao i dobro gradske vjerno čuvati, sva preda
redna banatanja, smak oglasiti, i nas u
sluzbi, niti kroz novce, niti kroz druge stvari,
pozmiliti dati, nego uvijek, tako ponavati se
hoćemo, kako mi pred Bogom, i nasim
predstavljениm poglavarstvom, u svako Doba,
odgovarati budemo mogli.

Tako nam Bog pomoz!

U Pislouaru 15. ožujka 1844.

Antun Horvat
Miko Kuric

Pred nama:

Josip Barabasi
Antun Horvat
Miko Kuric

Ministar
Antun Horvat

Barabasi

ŠTATUT SLOBODNOG I KRALJEVSKOG GRADA BELOVARA OB UREDJENJU GRADSKE UPRAVE.

Dio I.

Obćenite ustanove

§:1.

Upravna vlast gradske občine slobodnoga i kraljevskoga grada Belovara proteže se na sveukupno sadašnje njegovo zemljište.

Prema tomu obziže gradsko područje porezne občine: Belovar sa predgradjem Mlinovac.

Granice celoga toga zemljišnoga obsega naznačene su u mapah katastralnih.

§:2.

Slobodni i kraljevski grad Belovar služi se na uredovnom pečatu svojim vlastitim grbom koji predstavlja:

Štit sa jednostavnom krunom, na koji je sa svake strane naslonjen po jedan krajišnik u bojnom odielu.

Štit imade na srebrenom polju na brežuljku čardak na kojeg vratih jest stražar. Izpod čardaka su tri panja označujući izkrčeno zemljište.

§:3.

Pristojba, koju ima novoimenovani gradjanin po §. 9. zakona od 28. siečnja 1881. ob ustroju gradskih občina u kraljevinah Hrvatskoj i Slavoniji platiti u gradsku blagajnu, ustanovljuje se na 50 for. a pristojba, koju imade po §. 7. zakona od 30. travnja 1880. ob uredjenju zavičajnih odnošajah u kraljevinah

Hrvatskoj i Slavoniji u gradsku blagajnu uplatiti onaj, koji bude u zavičajnu svezu grada Belovara primljen, ustanovljuje se na 12 forintih.

§:4.

Gradjani i njihove udove i sirote imadu pravo ne samo na obskrbu, spomenutu u §. 17. zakona od 28. siečnja 1881. ob ustroju gradskih obćinah, nego i na podpore, užitke i ine pogodnosti iz onih zakladah koje su utemeljene naročito za gradjane.

Dio II.

Gradsko zastupstvo

Poglavlje I.

Poslovanje gradskoga zastupstva.

§. 5.

Djelokrug gradskoga zastupstva opredieljuje zakon od 28. siečnja 1881. ob ustroju gradskih obćinah, navlastito u §.§. 8, 9, 11, 32, 35, 37, 38, 44, 47, 48, 50, 52, 54, 59 i 60.

§. 6.

Gradsko zastupstvo riešava predmete svojega djelokruga u skupštini, ako zakonom nije inako propisano, kao što u: pr: u §.§. 32 i 60. zakona ob ustroju gradskih obćinah.

Svaki predmet, koji se predloži gradskomu zastupstvu na riešenje, imade se u pravilu uputiti na koji od zastupničkih odborah radi predbiežnoga pretresivanja.

Za obavljanje tih poslovah i onih, spomenutih u §. 60. zakona od 28. siečnja 1881. ob ustroju gradskih obćinah, dieli se gradsko zastupstvo u stalne odbore prema svakdanjoj potrebi.

Prosto ipak stoji gradskomu zastupstvu za pojedine predmete izabrati posebne odbore.

Uza sve to imade gradski načelnik pravo, pozivati pojedine zastupnike i vještake na dogovor, i tražiti od ovih strukovno mnienje.

Samo ob onih predmetih, koje gradsko zastupstvo absolutnom većinom prisutnih glasovah prešnimi pronadje, može zastupstvo viečati, a da nebudu prije upućeni na koji odbor.

§. 7.

Zastupničke sjednice ili su redovite ili izvanredne.

§. 8.

Redovite sjednice drži gradsko zastupstvo svakoga mjeseca barem jedan put i to svakoga prvoga četvrtka u mjesecu. Padne li na takav četvrtak blagdan, drži se sjednica sljedećega dielatnoga dana.

Izvan toga može se gradsko zastupstvo sastati, samo kad gradski načelnik, a kad je on zaprečen, podnačelnik sazove izvanrednu sjednicu.

Na pismen predlog najmanje jedne trećine gradskih zastupnikah dužan je gradski načelnik sazvati izvanrednu sjednicu. U tom predlogu ima biti naznačen predmet radi kojega se ima sazvati izvanredna sjednica.

Sjednica gradskog zastupstva, sazvana na drugi način, nezakonita je, a odluke njezine ništetne (:§: 64. zak: ob ustr: gr: obč:)

§. 9.

Svaka zastupnička redovita sjednica imade se gradskim zastupnikom do znanja staviti barem dva dana prije pismenom pozivnicom uz naznačenje predmetah, koji će se pretresivati.

Za dokaz, da su svi gradski zastupnici pozvani u sjednicu, imaju se pozivnice razaslati dostavnim arkom, na kojem će ih zastupnici vlastoručno, ili barem koji od ukučanah njihovih potvrditi, da im je pozivnica u kuću dostavljena. Ovaj će se arak priložiti sjedničkomu zapisniku.

Osim toga imadu se sjednice zastupstva objaviti pribijenjem oglasa na vrata gradske vječnice.

§. 10.

Sjednice gradskoga zastupstva jesu javne, nu na zahtjev predsjednika ili jedne četvrtine prisutnih gradskih zastupnikah mogu se držati tajne sjednice, ali se zaključci moraju proglasiti u javnoj sjednici.

Proračun i občinski računi nesmiju se razpravljati nego u javnoj sjednici (:§: 68. zak: ob ustr: gr: obč:)

§. 11.

U sjednici gradskoga zastupstva neimaju pristupa deputacije (:§: 70. zak: ob ustr: gr: obč:)

§. 12.

U sjednice nesmije se donositi nikakovo oružje, izuzam zvaničnoga, občinstvo imade se vladati mirno i pristojno, pa nesmije ničim smetati razprave.

Ako bi ipak smetalo razpravu ili slobodu viećanja ma na koji način, pak ako bi bezuspješna ostala opomena na red i mir, vlastan je predsjednik odrediti, da pojedini ili cijelo občinstvo ostavi dvoranu.

§. 13.

Zastupnici dužni su polaziti sjednice redovito i točno, pak nesmiju niti izostati iz koje zastupničke sjednice bez opravdane i načelniku prijavljene zapreke, niti bez prijave otići iz sjednice prije, nego je dovršena.

§. 14.

Zastupnik, koji je prekršio ustanovu §. 13. biti će opomenut pismeno po gradskom načelniku.

Opomena imade se proglasiti u skupštini zastupničkoj.

§. 15.

Svakomu zastupniku pristoji pravo, stavljati predloge i pitanja na gradskoga načelnika o poslovih občinskih, i radi obavjesti dan prije sjednice, dozvolom gradskoga načelnika, ugledavati spise, tičuće se predmeta, stojećih na dnevnom redu.

Poglavje II.

Uredjenje skupštinah

§. 16.

Gradsko zastupstvo može valjano zaključivati samo onda, ako se prije ustanovi, da su svi gradski zastupnici u skupštinu redovito pozvani i ako je nadpolovična većina svih zastupnikah prisutna. (:§: 65. zak: ob ustr: gr: obč:)

§. 17.

Skupštinam imade prisustvovati dotični izviestitelj i perovodja, koji imade voditi zapisnik, ali taj kao i ostali izviestitelji gradskoga poglavarstva mogu prisustvovati sjednicam samo glasom informativnim.

§. 18.

Načelnik ili, ako je on zapriečen, podnačelnik predsjedja skupštinam gradskoga zastupstva i rukovodi njihovu razpravu (:§: 67. zak: ob ustr: gr: obč:)

§. 19.

O sjedničkih razpravah ima se voditi zapisnik, i u njem naznačiti: dan, kada se je sjednica obdržavala, imena svih prisutnih zastupnikah, svi učinjeni

predlozi i njihovi razlozi, ako to zaište koji član, ili ako se radi o predmetih, za koje je potrebno više odobrenje; napokon stvoreni zaključci točnim i doslovnim uvrštenjem prihvaćena predloga uz naznaku broja zastupnikah, koji su glasovali zanj ili proti njemu. Na zahtjev manjine ili pojedinoga zastupnika ima se u zapisnik uvrstiti njezin odnosno njegov votum separatim.

Zapisnik sjednički ima se ovjerovati, ako to nije moguće odmah po dovršenoj sjednici, svakako u prvoj budućoj sjednici. Zapisnik je ovjerovljen, kad ga je potpisao predsjednik, dva na to opredjeljena zastupnika i bilježnik (:§: 72. zak: ob ustr: gr: obć:)

Proti ovjerovljenomu zapisniku neprima se nikakav prigovor.

Zastupnike, koji imadu potpisati zapisnik, opredjeljuje gradski načelnik od prisutnih u dotičnoj sjednici, o kojoj se zapisnik ovjerovljuje.

Ovjerovljeni prepis zapisnika ima se u roku od 14. danah podneti kralj: zemaljskoj vladi odielu za unutarnje poslove na uvid (:§: 72. zak: ob ustr: gr: obć:)

Obzirom na §. 44. točka 3. zakona od 28. siečnja 1881. ob ustroju gradskih obćina i na §. 14 ovoga štatuta imaju se u zapisnik uvrstiti takodjer imena odsutnih, izprićanih i neizprićanih zastupnikah.

§. 20.

Predsjednik ustanovljuje dnevni red. Njemu pripada i pravo, da skinie s dnevnoga reda koji predmet prije ili za trajanja razprave.

§. 21.

Čim predsjednik sjednicu otvorenom proglasi, ima se proćitati i ovjerovati zapisnik posljednje sjednice, u koliko nebi ovjerovljen bio jur u ovoj.

Svaki zastupnik može prigovoriti zapisniku i izpravke predložiti, o kojih zastupstvo konačno odlučuje.

§. 22.

Po ovjerovljenju zapisnika stavljaju se i obrazlažu interpelacije (:§:15:)

Ove se imadu prije sjednice dojaviti i pismeno predati predsjedniku, a ovaj odgovara na nje u istoj ili u budućoj sjednici.

Ako neodgovara odmah na interpelaciju, ima to učiniti u budućoj sjednici iza ovjerovljenja zapisnika.

O predsjednikovu odgovoru nije dopuštena razprava.

§. 23.

Zatim se razpravljaju izviešća i predlozi odborah i poglavarstva.

§. 24.

Po iscrpljenom dnevnom redu stavljaju se posebni predlozi.

Svaki predlog ima se staviti pismeno, i mora biti poduprt supodpisom dvojice grad: zastupnikah.

Za trajanja sjednice može se u slučajevih neodnosećih se na predmete, označene u §: 59. zakona od 28. siečnja 1881. ob ustr: gr: obć:, staviti i ustmen predlog ako ga podupru dva zastupnika.

Sa pismenimi i ustmenimi predlozi imade se postupati po propisu §: 6. ovoga štatuta.

§:25.

Predsjednik podieljuje rieč po redu, kako se je tko najavio.

Bilježnik upisuje one, koji žele govoriti.

O jednom te istom predmetu više nego dva puta govoriti nije slobodno nikomu, osim načelniku i izviestitelju, kojim pripada rieč u svako vrijeme.

§:26.

Konačna rieč ide:

a) onoga, koji je stavio protupredlog;

zatim

b) onoga, koji je stavio izpravak;

napokon

c) predlagatelja odnosno izviestitelja.

§:27.

Osobnimi primjetbami izazvani mogu na svoju obranu zatražiti rieč u svako vrijeme, dok traje razprava ob odnosnom predlogu.

§:28.

Predsjednik bdije, da nitko nebude smetan u govoru.

Govornici imadu govoriti o samom predmetu, na koliko se može kratko i opriedieljeno.

Ako bi se govornik udaljio od predmeta, koji se razpravlja opomenuti će ga predsjednik da se drži stvari.

Bude li tko bezuspješno na to pozvan, može mu predsjednik privolom zastupstva oduzeti rieč.

§:29.

Predsjednik nesmiye dopustiti, da se pregovori zamiću medju članovi zastupstva.

Ako se radi neprestanih smetnjah nemože nastaviti viećanje, može predsjednik sjednicu za koji čas obustaviti ili razpustiti.

Tko bi se služio izrazi vriedjajućimi čast zastupstva ili pojedinih članovah, a nebi jih odmah opozvao, može ga zastupstvo, bez uštrba daljega postupka po kaznenom zakonu, zaključkom od dvijuh trećinah prisutnih zastupnikah, odsuditi na novčanu globu do 100 fr utjerivu političkim putem. Proti takovoj presudi neima priziva. (:§: 67. zak: ob ustr: gr: obc:)

§:30.

Ako je predmetom razprave službovanje gradskoga načelnika ili kojega gradskoga zastupnika, tad nesmiye onaj, koga se tiče, glasovati, ali je dužan, ako se pozove, doći u sjednicu i dati potrebito izvješće.

Ako li se razprava tiče vlastitih posalah načelnika ili kojega gradskoga zastupnika, ili njihovih bližnjih rodjakah, nemože on učestvovati i prisustvovati sjednici, dok traje ta razprava (:§: 66. zak: ob ustr: gr: obc:)

§:31.

Ako već nitko neželi govoriti o predmetu, očituje predsjednik razpravu zaključenom i stavlja pitanja, o kojih će se glasovati.

Pitanja imadu se tako staviti da se može na nje odgovoriti sa "da" ili "ne".

Proti formulaciji pitanja dozvoljen je prigovor, o kojem odlučuje zastupstvo.

§:32.

Kod glasovanja mora biti prisutan propisani broj gradskih zastupnikah.

§:33.

Ponajprije se glasuje o predlogu stavljenom po poglavarstvu ili odboru, koji je predmet za razpravu priredio, a poslije toga o izpravcih i protupredložnih onim redom, kojim su najbližji predlogu.

§:34.

Za valjan zaključak gradskoga zastupstva pravilno treba, da glasuje nadpolovična većina prisutnih zastupnikah.

Kad su glasovi jednako podieljeni, odlučuje predsjednik.

U sliedećih predmetih pako treba za valjan zaključak, da sjednici prisustvuje dvije trećine, i da za zaključak glasuje nadpolovična većina svih kolikih zastupnikah:

1. kod izbora gradskoga načelnika;
2. kod svih predmetah naznačenih u §. 63. zakona od 28. siečnja 1881. ob ustroju gradskih obćinah (:§: 70. zak: ob ustr: gr: obc:)
3. kod ustanove proračuna;

§:35.

Glasuje se redovito javno i usmeno sa "da" ili "ne" ili tako, da glasovatelji ustaju ili ostaju sjedeć.

Ako kod glasovanja ustajanjem ili sjedenjem nastane dvojba o rezultatu, ima se iznovačno glasovati na protivni način.

Tajno se glasuje glasovnicami ili balotažom:

1. kod izbora;
2. kad se glasuje o osobah;
3. kad to zahtjeva četvrtina prisutnih zastupnikah (§:69. zak: ob ustr: gr: obć:)

Na zahtjev gradskoga načelnika ili petorice zastupnikah ima se glasovati poimence.

Glasovi onih, koji izjave, da neglasuju, pribrajaju se glasovom, koji su proti predlogu.

§:36.

Bilježnik bilježi glasove kod ustmenog glasovanja i broji iste, kad se glasuje tako, da glasovatelji ustaju ili ostaju sjedeć, a predsjednik izriče, s koliko glasovah je prihvaćen ili odklonjen predlog.

Kada se glasuje glasovnicami, otvaraju jih dva, po predsjedniku na to odredjena gradska zastupnika, a bilježnik jih ubilježuje.

Predsjednik proglašuje uspjeh glasovanja.

Poglavje III.

Uredjenje stalnih odbor, i njegova djelokruga

§:37.

Da se poslovni predmeti, spadajući u djelokrug gradskog zastupstva izpitaju, o njih mnjenje dade, i gradskoj skupštini obrazloženi predlože, dieli se gradsko zastupstvo prigodom svake obnove i popunitbe na sliedeće stalne odbore:

- I. političko-pravni
- II. gospodarsko-gradjevni
- III. bolno-ubožki odbor.

§:38.

Svaki zastupnik mora biti članom najmanje jednog odbora i njegov mandat traje, dok novoizabrani svojega službovanja nenastupi.

§:39.

Svaki odbor sastoji se iz 5. članovah.

Svakomu zastupniku pristoji ipak pravo makar i nebio član odbora, prisustvovati odborskim razpravam nu nepristoji mu ni rieč ni glas.

Ustanove §:31. ovoga štatuta valjaju i za sjednice odborah.

§:40.

U odborske sjednice pozivaju se članovi odbora, na odredbu gradskoga načelnika pozivnicami, osim toga imadu se sjednice objaviti oglasom, izloženim u gradskoj viečnici, uz oznaku, da li je sjednica redovita ili izvanredna.

Kada odbori imadu redovite sjednice držati, odredjuje gradski načelnik.

§:41.

Gradski zastupnici izjavljaju upisivanjem na arke, izpostavljene u tu svrhu u pisarni načelnikovej, u koji odbor žele stupiti.

§:42.

Ako se u koji odbor upiše manje nego je ustanovljeno u §:39. ovoga štatuta, odredjuje gradsko zastupstvo, na predlog gradskoga načelnika, one zastupnike, kojimi se manjkajući broj u odboru popuniti imade.

§:43.

Ako li se tko od zastupnikah nije upisao u nijedan odbor, uvrstiti će ga gradsko zastupstvo na predlog gradskoga načelnika.

Proti vlastitoj volji nemože nitko biti uvršten u više nego dva od ovih stalnih odborah.

§:44.

Ovako sastavljeni odbori konstituiraju se, izabrav si pročelnika i njegova zamjenika.

Kada načelnik prisustvuje odborskim razpravam predsjeda on.

Izviestitelja i bilježnika pridieljuje odboru gradski načelnik iz broja gradskih činovnikah.

Odbor može si za pojedine predmete, kada bi to bilo u interesu stvari, privolom gradskoga načelnika izabrati izviestitelja iz svoje sredine.

§:45.

Odbori odlučuju absolutnom većinom prisutnih. Pročelnik glasuje uz druge članove.

Kada su glasovi jednako podijeljeni, imadu se oba mnienja predložiti gradskomu zastupstvu na odluku.

§:46.

Odbori mogu valjano zaključiti, ako su prisutna najmanje tri člana osim izvjestitelja.

§:47.

Ako bi gradski načelnik bio osvjedočen, da koji predmet nije dovoljno izcrpljen, može ga iznovice uputiti na isti ili na koji još drugi odbor, a može u tu svrhu i više odborah pozvati u skupnu sjednicu.

§:48.

Svaki odbor vlastan je tražiti posredovanjem načelnika obavjesti od drugih odborah, izvješća od oblasti, prizivati i saslušavati vještake, preduzimati očevide i uvide u izprave, spise i račune, te u obće rabiti sva sredstva, koja su potrebna, da se valjano izvide i temeljito rieše predmeti, stojeći u razpravi.

§:49.

O razpravah odbora vodi se zapisnik, u koji se ubilježuje, što se imade podnieti gradskomu zastupstvu kao mnienje ili predlog odbora.

Zapisnici predaju se gradskomu načelniku, da ih na dnevni red stavi i skupštini na razpravu predloži.

§:50.

Odbori razpravljaju sve predmete doznačene jim zastupstvom ili gradskim načelnikom.

Napose pako imadu odbori priredjivati izvješća i predloge za zastupničke skupštine i to:

I. političko-pravni odbor.

1. o poslovih, spomenutih u §.§. 44 i 48 zakona od 28. siečnja 1881. ob ustroju gradskih obćinah
2. ob uredjivanju upravnih organah;
3. ob imenovanju i umirovljenju činovnikah i službenik, prema postojećim propisom;
4. o mienjanju obćinskoga teritorija;
5. o preinaci gradskog ustrojnog štatuta

6. ob izvršivanju prava patronatskoga i podielbenoga, pripadajućega gradskoj občini i občinskim zavodom po propisu zakona i zavodskih ustanovah, te o vršenju s ovim pravom skopćanih dužnostih;

7. o primanju u občinsku svezu, podieljivanju prava gradjanstva i začastnoga gradjanstva;

8. o poslovih ukonačenja vojske, u koliko ovo nenadleži gradskomu poglavarstvu;

9. o dozvoljivanju i obustavljanju parnicah, o sklapanju nagodah u poslovih občinskih, koji nepadaju na redovitu upravu gospodarstva, nadležecu gradskomu poglavarstvu, i o postavljanju pravnih zastupnikah, zatim o prihvaćivanju i odbijanju nasliedstvah, zapisah i darovanjah;

10. o razvrgavanju uporabnih ugovorah i popuštanju od uporabnine za trajanje ugovora.

II. gospodarsko-gradjevni odbor.

1. ob uzdržavanju i koristnoj upravi občinske imovine i občinskih pravah;

2. o sticanju i odtudjivanju nepokretnih dobarah i ovim ravnih pravah;

3. o zalaganju občinske imovine;

4. o sklapanju, ponavljanju i produživanju ugovorah i pogodbah u obće, a napose zakupnih i najamnih ugovorah, u koliko nepadaju u redovitu upravu gospodarstva, nadležecu gradskomu poglavarstvu, ili u djelokrug drugoga kojega odbora;

5. ob ustanovljivanju i razpisivanju občinskoga nameta i ob odredjivanju drugih danakah i podovanjah za namirenje občinskih potrebah;

6. ob ustanovljivanju proračuna o prihodu i razhodu gradske občine i gradskih zakladah i zavodah, u koliko to ne spada u djelokrug kojega drugoga odbora;

7. ob uzimanju zajmovah i preuzimanju jamstvah;

8. o pregledavanju i riešavanju občinskih računah i računah občinskih zavodah i zakladah u koliko to ne spada u djelokrug kojega drugoga odbora;

9. ob odpisivanju dvojbenih i neučerivih tražbinah i opraštanju od naknadah u sporazumku s političko pravnim odborom;

10. o dozvoljivanju proračunom nepokritih troškovah, a kad se ovi odnose na upravu zdravstvenu i ubožku u sporazumku s odnosnima odborom;

11. ob uzdržavanju redarstvenih zavodah i o namirivanju potrebah, skopćanih s djelokrugom gradskoga poglavarstva u poslovih javne uprave;

12. ob aprovizioniranju grada;

13. o dozvoljivanju občinskih novih gradjevinah i odobravanju na sve odnosećih se nacrtah i troškovnikah;

14. o prihvatu gradjevinih ponudah;

15. o dozvoljivanju naknadnih promjenah jur odobrenih občinskih gradjevnih nacrtah i troškovnikah;

16. o dozvoljivanju proračunom pokritih troškovah za razprostranjivanje i adaptacije postojećih občinskih gradjevinah;

17. o dozvoljivanju svih gradjevnih troškovah koji proračunom pokriti nису;

18. o prenašanju gradjevnih ugovorah na druge osobe;

19. o pomnoživanju svetiljakah za javnu razsvjetu;

20. o sticanju nekretnih dobarah i ovim ravnih pravah potrebitih za občinska gradilišta, za razprostranjenje, uredjenje i poljepšanje grada i za druge občinske gradnje, bilo putem nagode, bilo putem iz vlastbe;

21. ob obtudjivanju občinskih nekretnih dobarah i ovim ravnih pravah, koja se prepuštaju posebnikom za gradilišta u sporazumku s odborom političko - pravnim;

22. ob ustanovljivanju občinskih gradjevnih potrebah prigodom sastavljanja gradskoga proračuna;

23. ob ustanovljivanju regulatornih crtah, u koliko nису sadržane u regulatornoj osnovi grada;

24. o dozvoljivanju pomaknuća pojedinih arhitektoničko-ukrasnih dielovah kod privatnih i javnih gradnjah preko regulatorne crte naprama propisom gradjevnog reda;

25. glede opredielivanja predielah gradskih, na kojih je dozvoljeno graditi pod olahkujućimi uvjeti;

26. o molbah podnešenih po posebnicah u pogledu obće-nuždних i koristnih gradnjah;

27. ob odpuštanju konvencionalnih globah, ustanovljenih u gradjevnih i vlastovnih ugovorih u sporazumku s odborom političko-pravnim.

III. bolno - ubožki odbor.

1. ob uzdržavanju zdravstvenih i ubožkih zavodah, i ob obskrbi bolestnikah, ubogih i sirotčadi, u koliko se radi o načelnih organizatornih pitanjih ili ob izvanrednih ili proračunom nepokritih troškovih;

2. ob ustanovljivanju godišnjega proračuna za gradsku ubožku zakladu, i o riešavanju načina ob upravi iste;

3. o primanju gradjanah i obćinarah u ubožku kuću.

§:51.

Vršenje prava peticije u občinskih poslovih, i riešavanje tegobah proti odredban gradskoga poglavarstva u občinskih poslovih naravnoga djelokruga spada u onaj odbor, na koji se po naravi predmeta odnose.

§:52.

U koliko za obavljanje poslova, opadajućih na gradsko zastupstvo po §:§: 60 i 74. zakona od 28. siečnja 1881. ob ustroju grad: obćinah, nebudu odredjeni posebni odbori, imati će gorespomenuti stalni odbori i ove poslove vršiti prema ustanovam §:60. spomenutog zakona i §:§: 71. 72. 73. 79. 85. 86 i 88.

§:53.

Za obavljanje ovih poslova, ako nije izrično inako odredjeno, bira si svaki odbor stalne povjerenike. Ovi su dužni svoja opažanja preko gradskoga načelnika odboru saobćiti, da ovaj o njih razpravljati i zastupstvu shodna izvješća i predloge podastrieti uzmogne.

§:54.

Na koliko osim gornjih stalnih odborah imadu poslovati i posebni stalni odbori odnosno povjerenstva, ustanovljuju posebni propisi.

Dio III.

Gradsko poglavarstvo

Poglavje I.

Ustroj gradskoga poglavarstva.

§:55.

Gradsko poglavarstvo sastoji se od gradskoga načelnika i potrebitoga perovodnoga, strukovnoga i pomoćnoga osoblja (:§:52. zak: ob ustr: gr: obć:)

§:56.

Na čelu gradskoga poglavarstva jest gradski načelnik. Ako je gradski načelnik zapriečen, zamjenjuje ga u poslovih gradskoga poglavarstva gradski bilježnik.

Za slučaj odstupa ili smrti gradskoga načelnika zastupa njegovo mjesto onaj činovnik, koga kr: zemaljska vlada na predstavku gradskoga zastupstva odredi (:§:51. zak: ob ustr: gr: obć:)

§:57.

Gradski načelnik u interesu službe ima pravo odrediti gradskog bilježnika da u njegovo ime i po njegovih odredbah nadgleda uredbe, odobrava i pod-

pisuje "za gradskog načelnika" rješenja i odpravke, koje načelnik svojemu odobrenju nepridrži.

§:58.

Za rješavanje posalah gradskoga poglavarstva namješteno je potrebno osoblje, kojemu nadležni rešavanje posalah dodieljenih mu po gradonačelniku.

§:59.

Za strukovnu službu raznih granah namješteno je i dodieljeno gradskomu poglavarstvu strukovno osoblje navlastito za gradjevnu, zdravstvenu i blagajničku struku, i računovodstvo, koji uredjuju po posebnih za nje izdanih napatcih.

§:60.

Novčana likvidatura i kontrola nad novčanom upravom dodieljena je gradskomu računovodstvu, koje je gradskomu načelniku neposredno podredjeno.

§:61.

Manipulacionalne i pisarske poslove gradske pisarne i registrature gradskoga poglavarstva obavlja pomoćno osoblje i dnevničari.

§:62.

Dostavni posao, čišćenje uredah i uredovna posluživanja obavljaju gradski stražari a po potrebi najmljeni poslužnici.

§:63.

Mjestni sudac i zamjenik namještuju se u smislu zakona od 3. listopada 1876. o mjestnih sudovih, kojom zgodom mu se opredieljuje i nagrada.

Pisarničko i podvorničko osoblje mjestnoga suda dodieljuje se iz poglavarstvenoga osoblja ove struke.

§:64.

Ostale, upravi gradskoga poglavarstva povjerene zavode i urede (baždarski ured br. 235. klaonicu, ubožnicu, upravu gradskih daćah i.t.d.) rukovodi gradsko poglavarstvo po osoblju, kojega su prava i dužnosti već ustanovljeni posebnimi štatuti i posebnimi naredbami, ili ugovori, ili će se kasnije ustanoviti.

§:65.

Gradski činovnici i službenici polažu zakletvu po obrazcu priloženom ovom štatutu pod A.

§:66.

Kategorije službah, broj i beriva činovnikah kao i ostaloga osoblja u obće ustanovljuje status i plačevni šema pod B. koji je ovomu štatutu dodan, i koji sačinjava sastavni dio istoga (:§: 52. zak: ob ustr: gr: obć:)

§:67.

Gradski načelnik vrši nad gradskimi činovnici i službenici disciplinarnu vlast po propisih postojećih o tom za kr: upravne činovnike (:§: 54. zak: ob ustr: grad: obć:)

Poglavje II.

Djelokrug gradskoga načelnika i gradskoga poglavarstva.

§:68.

Djelokrug gradskoga poglavarstva obuhvaća:

1. unutarnje poslove obćinah;
2. poslove javne uprave.

Unutarnje poslove obćinah upravlja i rukovodi gradsko poglavarstvo sudjelovanjem i pod kontrolom gradskoga zastupstva kao njegov upravljajući izvršujući organ.

U poslovih javne uprave vrši gradsko poglavarstvo svoj zakonom opredjeljeni djelokrug samostalno i pod odgovornosti gradskoga načelnika (:§: 74. zak: ob ustr: gr: obć:)

§:69.

Unutarnje poslove obćinske, kojih uprava i rukovodjenje gradskomu poglavarstvu nadležni, ustanovljuju §:§: 75, 79, 80, 81, 83, 85, i 86. zakona od 28. siečnja 1881. ob ustr: gr: obć:

§:70.

Gradski načelnik prima sve na gradsko poglavarstvo i zastupstvo upravljene podneske i dopise.

Tekuće poslove riešava poglavarstvo.

Predmete, koji spadaju na djelokrug gradskoga zastupstva, priredjuje i predlaže gradski načelnik na razpravu i zaključuje gradskomu zastupstvu.

§:71.

Načelnik dužan je zaključke gradskoga zastupstva po poglavarstvu vršiti na način zastupstvom označen; ako li su zaključci podvrženi predhodnomu odobrenju, ima takovo izhoditi (:§: 77. zak: ob ustr: gr: obć:)

§:72.

Gradsko zastupstvo kod upravljanja i rukovodjenja unutarnjih obćinskih poslovah i kod izvršivanja svojih zaključakah sudjeluje i vrši kontrolu načinom, naznaćenim u ovom poglavju, ako nije jur zakonom (:§:60:) ili posebnimi propisi, ili za pojedine slućajeve zaključkom gr: zastupstva inako odredjeno; a napose vrši gradsko zastupstvo stalnu kontrolu kod uprave celokupne imovine gradske i gradskih zavodah, kod nadgledanja blagajne, uredah i zavodah, opredieljenih za upravu i zaraćunavanje povjerena jim dobra po gradskom raćunovodstvu kao posebnom samostalnom kontrolnom organu polag posebnoga, za iste izdanoga uredovnoga naputka.

§:73.

Gradsko poglavarstvo skrbi za uzdržavanje obćinskoga vlastništva i imovine gradskih zavodah, i za shodnu upravu istoga; ono ćini gradskomu zastupstvu predloge o shodnijoj upravi i uporabi gradske imovine, i o povišenju obćinskih dohodakah.

Kod sastavljanja inventara gradskoga vlastništva i imovine gradskih zavodah, kod redovitoga ili izvanrednoga škontriranja, i kod predaje ili preuzimanja istoga imaju uz izaslanika gradskoga poglavarstva i jednoga urednika gradskoga raćunovodstva ućestvovati barem dva zastupnika, te inventare, odnosno iztražne i predajne zapisnike supodpisati (:§:75 toćka 4. zak: ob ustr: gr: obć:)

§:74.

Kod uprave prihoda i razhoda gradske obćine i gradskih zavodah ima se gradsko poglavarstvo toćno držati ustanovah pojedinih stavakah proraćuna. Prekoraćenje pojedinih (rubrikah) i prenašanje iz jedne na drugu nije poglavarstvu dozvoljeno (:§:75 toć: 5 i 6. zak: ob ustr: gr: obć:)

Za takovo kao za potrebe, koje u proraćunu neimaju pokrića, ima poglavarstvo izgoditi zaključak zastupstva. Ako u prešnih slućajevih naćelnik ućini porabu od povlasti dane mu §:78-im zakona od 28. siećnja 1881. ob ustroju gradskih obćinah imade od bližnje skupštine zastupstva izhoditi naknadno odobrenje svoje odredbe i dotiĉnoga troška.

§:75.

Sve prihode i razhode ustanovljene proraćunom gradske obćine i gradskih zavodah, kao i sve primitke i izdatke tudjih novacah doznaćuje naćelnik kod gradske blagajne.

§:76.

Bez pismenoga naloga gradskoga poglavarstva, propisno obredjenoga po gradskomu raćunovodstvu, nesmiye gradska blagajna na raćun gradske obćine i

gradskih zavodah, ili u ime drugih novacah, niti što primiti niti izplaćivati, na koliko glede pologah (depozitah) nepostoje posebni propisi.

§:77.

Gradsko poglavarstvo ima sve račune dati gradskomu računovodstvu na odobrenje a sve naloge izdane na blagajnu predhodno dostaviti gradskomu računovodstvu na propisanje i uknjiženje.

Pronadje li gradsko računovodstvo, da proti izplati svake doznačene gradskim poglavarstvom imade zapreke, dužno je nalog takav, neobrediv ga predložiti gradskomu poglavarstvu sa svojim opazkama.

Gradsko poglavarstvo imati će u takvom slučaju iztahnute nedostatke razjasniti ili popuniti, i zapreke proti obredjenju i efektuiranju svoga naloga odstraniti, te takav iznova uputiti na gradsko računovodstvo.

Ako gradsko računovodstvo i sada nebi našlo nalog prikladnim za obredjenje, te bi ga po drugi put predložilo gradskomu poglavarstvu sa svojim opazkama, vlastan je načelnik pod svoju odgovornost naložiti gradskomu računovodstvu, da ga po njegovoj uputi obredi, propiše i uknjiži.

Gradsko računovodstvo dužno je ovakovomu nalogu zadovoljiti, i gradska blagajna ima usljed ovakova naloga obredjenu doznaku realizirati, ali u takvom slučaju ima gradski načelnik u prvoj skupštini gradskoga zastupstva potražiti konačnu odluku istoga.

§:78.

Sustavna stalna beriva, kao plaće, stanarine, doplatke, zatim dnevnice, nadnice, prinose, podpore itd; nadalje redovite upravne troškove, kao: potrebe pisarničke, kućne, školske, gospodarstvene, uzničko-obskrbne, napokon: redovite troškove za čišćenje trgovah i ulicah, za uzdržavanje agrarah i cestah, koji su, (budi na temelju posebnih izkazah, troškovnikah itd.) godišnjim proračunom pokriti i kojih je dobara odobrenimi ugovori osigurana bez predhodne posebne dozvole gradskoga zastupstva unutar granice proračuna.

§:79.

Izvanredne potrebštine, za koje je pokriće proračunom providjeno, no koje su ipak pridržane posebnoj dozvoli gradskoga zastupstva (n: pr: — za izvedenje gradjevinah, kupovnine za ekspropriirane ili inim načinom kupljene nekretnine) — i u obće sve potrebštine promienljive i neredovite, koje se od slučaja do slučaja dozvoljuju po gradskomu zastupstvu, može poglavarstvo kod gradske blagajne doznačivati samo na temelju posebna zaključka gradskoga zastupstva.

Ovakve vrsti na izplatu doznačeni računi o dobavah i radnjah imaju biti redovito obloženi sa dostavnimi ugovori, potvrdom o predaji i primanju, pohvalbenim zapisnikom, gradjevnom lignidacijom itd., prije nego se dotične svote doznače i računi na odobrenje gradskomu računovodstvu dostave.

Dielomična izplaćivanja za gradjevne dostave i radnje ako su takva po zastupstvu odobrenim ugovorom ustanovljena, doznačuje gradsko poglavarstvo na temelju lignidacionalnih izpravah, kojimi ima biti izkazano, da je izplata odnosne svote po ugovoru pospjela. Kod svake takve lignidacije i kod svake predaje materijale imaju barem dva gradska zastupnika učestvovati i dotični spis supodpisati.

§:80.

Nadnice, sjednice, vozarske i ine zaslužbine kod radnjah, što jih gradska občina izvadja u samoupravi, te koje dotične stranke nepodižu neposredno kod gradske blagajne, ima u prisutnosti jednoga ili dvajuh gradskih zastupnikah, onoga tjedna na nadzor radnjah pozvanih, na temelju nedeljnoga izkaza, sastavljenoga po organu koji rukovodi i nadzire dotičnu radnju, izplaćivati, gradski činovnik, koji je po načelniku na to odredjen, i koji kod rukovodjenja i nadzora dotične radnje nije upotrebljen bio.

U tu svrhu doznačiti će načelnik na temelju nedjelnoga izkaza potrebitu nakladu kod gradske blagajne.

Ovu će dignuti uz svoju namiru za izplaćivanje opredieljeni gradski činovnik. Po izplatnom povjerenstvu podpisana plaćevna listina dostaviti će se putem gradskoga računovodstva, koje će takvu, obzirom na dozvoljenu dotaciju za dotičnu radnju, izpisati i obrediti, gradskoj blagajni za konačno zaračunavanje izdane naklade.

§:81.

Pomanje pisarničke, kučne i gospodarstvene potrebe, kojih dobava nije osigurana godišnjimi dobavnimi ugovori, zatim poštarske, manje biljegovne i brzozjavne pristojbe, dolazeće u svakdanjem službenom prometu, zatim pomanje milostinje, podpore i nagrade, nabavljat i namirivat će gradsko poglavarstvo iz posebne ručne naklade o kojoj će svakoga četvrtgodišta položiti račun gradskomu zastupstvu.

§:82.

Za namirenje redarstvenih iztraženičkih i uzničkih potrebah itd. doznačuje načelnik dotičnim organom, kojim je vodjenje i zaračunavanje ovakovih poslovah povjerenom, primjerne naknade, o kojih imadu položiti račun svakoga četvrtgodišta gradskomu zastupstvu.

§:83.

Redovite potrebe materijala i radnjah, odobrene proračunom, kao: pisarničkoga materijala, tiskanicah, poslovah knjigovežkih, materijala za razsvjetu, odielo stražarah i poslužnikah, hrana za praćenike i uznike, cestovno posipalo, radnje i materijal oko uzdržavanja agrarah i cestah, predprege, izvoz sme-

ća i sniega itd. ima se osigurati ličbenim putem i posebnim ugovori, po gradskom zastupstvu odobrenimi.

Pomanje takve radnje i nabave, koje se tečajem godine redovito neponavljaju, te koje nisu osigurane putem jeftimbenim ili posebnim ugovorom, izdaje gradsko poglavarstvo samostalno putem slobodne pogodbe do 50 for: a, ako jim temeljem služe po gradskom zastupstvu odobrene jedinične ciene, do 100 fr: i doznačuje odnosni trošak unutar granica proračuna.

§:84.

Izvanredne nabave, gradnje, izvlastbe i ine potrebe, bud da je trošak za takve proračunom providjen ili ne, izdaju se od slučaja do slučaja samo na temelju posebnoga zaključka gradskoga zastupstva putem javne ličbe; uspjeh iste imade se podnieti na odobrenje skupštini gradskoga zastupstva.

§:85.

Sve ličbe, dražbe i zakupe, bud da su zaključeni po gradskom zastupstvu ili po gradskom poglavarstvu u izvršenju redovite uprave gospodarstva, preduzima gradsko poglavarstvo u smislu dotičnih zaključakah uz učestvovanje dvojih zastupnikah iz onoga odbora, kojemu je po §:50. ovoga statuta odnosni posao dodieljen.

Ovi zastupnici gradski imaju razpravne zapisnike kao članovi povjerenstva supodpisati. Istim načinom imaju učestvovati bar dva gradska zastupnika kod preuzimanja svake vrsti dobarah, materijala i orudja, na temelju ličbenih razpravah i ugovorah, i kod obavljanja pohvalbe, budi u samoupravi, budi putem ugovora izvedenih radnjah i dobavah.

Iznimki ima mjesta, ter se može odustati od učestvovanja zastupnikah kod dostave i preuzimanja pisačega materijala, tiskanicah, materijala za razsvjetu pisarnah i uzah, kod uzničke obskrbe i gospodarstvenih potrebštinah, koje se na malo nabavljaju, i kojih je potreba, po unapred ustanovljenoj izmjeri i kompetenciji, posebnimi izkazi i proračuni ustanovljena; napokon kod redovitih manjih gradjevskih popravakah, kod uzdržavanja zgradah, cestah, potokah i kanalah.

§:86.

Zajedno sa proračunom ima gradsko poglavarstvo predložiti gradskom zastupstvu obrazloženo stanje ob upravi gradskih poljah, šumah i inih za javne i občinske svrhe upotrebljenih nekretninah; pak i posebnu gospodarstvenu osnovu i proračun, po kojoj će poglavarstvo rukovoditi upravu gospodarstva.

Na temelju tako ustanovljene i po gradskom zastupstvu odobrene gospodarstvene osnove ima gradsko poglavarstvo samostalno vršiti redovitu upravu gospodarstva.

§:87.

Kod redovitoga ili izvanrednoga, po poglavarstvu ili zastupstvu određenoga iztraživanja gradske blagajne, zatim uredah i zavodah, kojim je povjerena uprava i zaračunavanje gradskih prihoda ili imovine občinske ili zavodah, imaju uz načelnika i članove poglavarstva prisustvovati dva gradska zastupnika (:§:75 toč: 6 i 8. zak: ob ustr: gr: obč:) i jedan član gradskoga računovodstva.

§:88.

Poslove ubožke i ubožkih zavodah upravlja gradsko poglavarstvo po ustanovah posebnoga ubožkoga statuta.

Dozvoljivanje stalne obskrbe i primanje u gradsku ubožnicu pridržano je gradskomu zastupstvu.

Ručne podpore diele se na temelju zaključka sjednice, sastavljene iz najmanje četiri povjerenika gr: bolno-ubožkoga odbora i potrebnih članovah gradskoga poglavarstva.

§:89.

Gradsko poglavarstvo ima biti vazda točno obaviješteno o stanju gr: blagajne na temelju polugodišnjih popisah o aktivnih i pasivnih dospjelih tražbinah, koje mu ima podnašati gr: računovodstvo, i na temelju mjesečnih poslovnih izkazah, koje mu gradska blagajna podnašati ima. Poglavarstvo ima brigu nositi, da se prihodi i aktivne tražbine točno uberu. Ako preliminirani prihodi nebi redovito ulazili u blagajnu ili bi s inoga razloga nestalo pokrića za namirenje potrebah gradske uprave, ima poglavarstvo za dobe o tom izvijestiti zastupstvo i učiniti mu shodan predlog, kako da se pokriće potrebah uprave občine osigura.

§:90.

Poglavarstvo predlaže sve molbe, žalbe i peticije občinskoga zastupstva u poslovih občinskih na nadležnu oblast (:§:57. toč:2 i §:20. zak: ob ustr: gr: obč:)

§:91.

Gradsko poglavarstvo obavlja sve poslove mjestnoga redarstva.

Kod rukovodjenja mjestnoga redarstva i kažnjenja prekršajah proti propisom redarstvenim ima se poglavarstvo držati postojećih zakona i naredabah.

Utoci proti odlukam i odredbam poglavarstva u predmetih mjesnoga redarstva imaju se predložiti kr: zemaljskoj vladi odielu za unutarnje poslove.

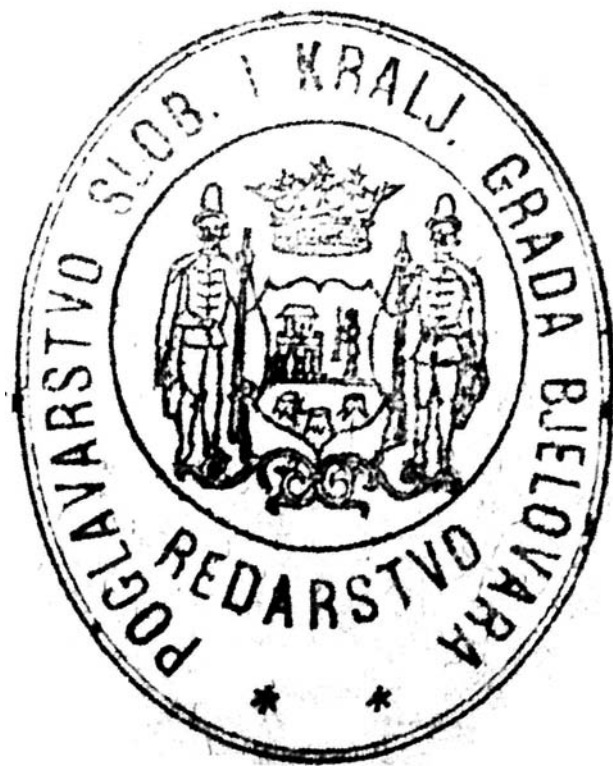
Tegobe i pritužbe proti odredbam i odlukam poglavarstva u predmetih unutarnje občinske uprave ima isto predložiti gradskomu zastupstvu (:§:59. toč:21. zak: ob ustr: gr: obč:) na konačno rješenje, u koliko zakon inako neodreduje.

§:92.

U prvom četvrtgodištu predlaže poglavarstvo, gradskomu zastupstvu za prošlu godinu izvješće o stanju sveukupne uprave, o djelovanju gradskoga zastupstva, o izvršenju njegovih zaključakah, o djelovanju poglavarstva i svih gradskih uredah i zavodah, o gospodarstvenom i financerionalnom stanju občine ob odnošajih imučtvenih i čudorednih pučanstva, o stanju obrta, prometa i trgovine, o javnoj sigurnosti, o javnoj nastavi, o stanju i djelovanju ubožnicah i ubožkih zavodah, i stavlja predloge glede potrebitih preinakah i popravakah u občinskoj upravi.

§:93.

U poslovih javne uprave vrši gradsko poglavarstvo svoj zakonom opredieljeni djelokrug samostalno tj: bez uticaja gradskoga zastupstva i pod odgovornošću gr. načelnika (:§:74. zak: ob ustr: gr: obč:)

Zakletva za gradske činovnike

Ja zaklinjem se svemogućim Bogom, te zadajem vjeru svoju i obećanjem poštenjem svojim, da ću Njegovu cesarskomu i kraljevskomu apoštolskomu Veličanstvu, prejasnomu vladaru i gospodaru Franji Josipu Prvom, cesaru austrijskomu, kralju ugarskomu, hrvatskomu, slavonskomu i dalmatinskomu, te iza Njega Previšnjega sam za gradskoga imenovan, te se zaklinjem da ću u službi svojoj dužnosti svoje savjestno izpunjavati, pri tom uvijek ne samo boljak službe Njegova cesarskoga i kraljevskoga apoštolskoga Veličanstva, države i zemlje, kao što i občine koje sam činovnik, pred očima imati, nego i svaku štetu i pogibelj odvrćati, da ću državnomu i zemaljskomu ustavu vjeran, te zakonom, kao i meni od mojih predpostavljenih dolazećim nalogom voljno poslušan biti, povjerene mi poslove po najboljem svojem znanju savjestno i temeljito obavljati, te uredovnu tajnu vjerno čuvati.

Tako mi Bog pomogao!

Zgrada gradskog poglavarstva 30-tih godina 20. st.

**Status
osoblja i plaćah činovnikah i službenikah kod poglavarstva slob: i kr: grada
Belovara.**

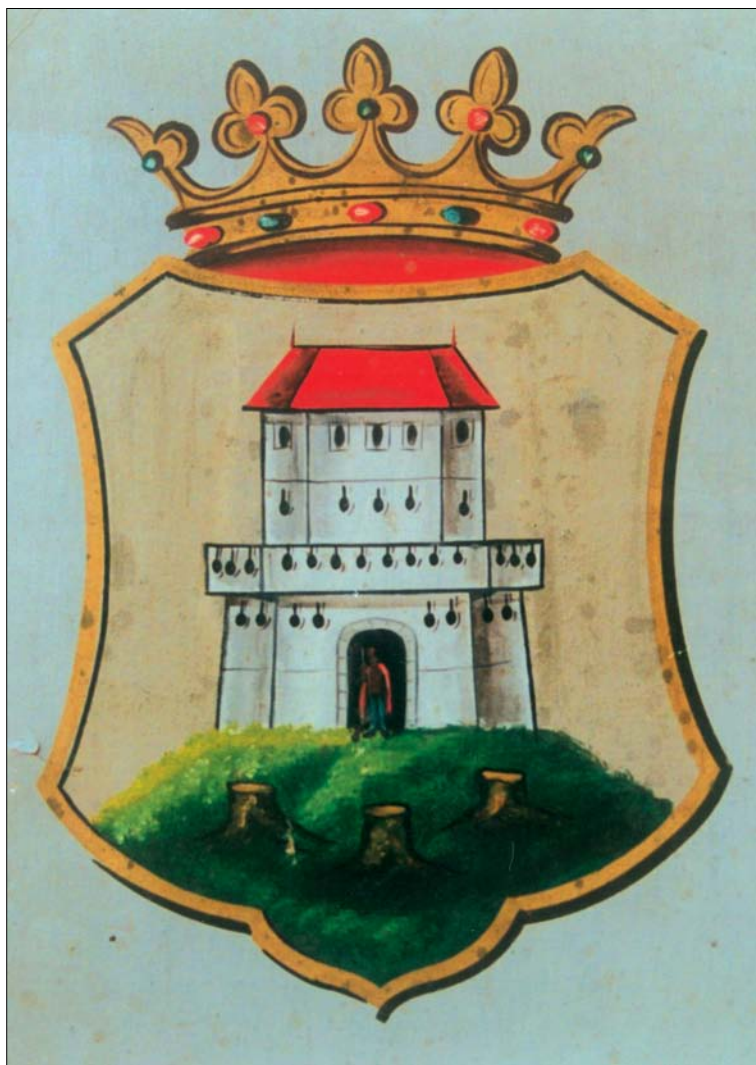
Broj tekuci	Imenito	dnevni razr.	plaća	službovina	stanarina	stan u naravi	odtelo	Opaska
1	Jedan gradski načelnik			1000		ili stan u naravi		nagrada plaća nagrada plaća
2	Jedan gradski bilježnik	IX	800		150			
3	Jedan blagajnik	X	700		100			
4	Jedan protustavnik	X	600		100			
5	Jedan gradski fizik	IX	900		150			
6	Jedan gradski inžinir	X	800		100			
7	Jedan pisar ujedno baždar			500	100			
8	Jedan povjerenik sigurnosti			600	100			
9	Jedan gradski stražmeštar		350		100	i odtelo	nagrada nagrada nagrada nagrada	
10	Deset gradskih štražara		2400					
11	Jedna primalja		120					
12	Dva dnevničara		730					

Zaključeno u odborskoj sjednici dne 14. prosinca 1882. i nakon pročitavanja podpisano.

Premužić v: r:
bilježnik

A. Radanović v. r:
gradonačelnik

V. Mallin v : r:
Ivan Stahuljak v: r:
Slavoljub Vasić v: r:
Gjuro Poljak v: r:

*Grb grada Bjelovara
— rad gimnazijskog profesora i slikara Josipa Hohnjeca
(Gradski muzej Bjelovar, Zbirka isprava, povelja i arhivalija, inv. br. 558)*

Poslovník

gradskoga poglavarstva slobodnoga
i kr. grada Belovara /: §. 87. zakona od
28. siječnja 1881. /

- §. 1. Gradsko poglavarstvo uređuje svaki
djelatni dan od 8 do 12 sati i od 3
do 6 sati po podne, u nedeljne i ine
svetkovne dane jako od 9 do 11 sati
do podne; a kada potreba službe
zahtijeva, dužno je perovodno i struktur
no osoblje uređovati i preko uređov-
nih sati, docim pomoćno i posluž-
ničko osoblje uređuje varda po potre-
bi posla, bez obzira na uređovne da-
ne i sate.
- §. 2. Gradski načelnik ili ovoga zamje-
nik nadzire, da gradski činovnici
i službenici uređovne sate točno i u
redno obdržavaju.
- §. 3. Gradski načelnik a u njegovoj od-
sutnosti njegov zamjenik prima i ot-
vara sve na gradsko poglavarstvo,
zastupstvo, predsjedništvo, odbore, zak-
lade i ine gradske zavode stigavši
pisma tek ih predaje u uručbeni za-
pisnik.
- §. 4. Voditelj uručbenoga zapisnika imade
svaki podnesak upravljen na gradsko
poglavarstvo, zastupstvo, ili njegove
odbore, unesti u uručbeni zapisnik i

nesmije ni jedan predani mu podnesak odbiti niti takov izvan ureda primiti, nesmije unos podneska odgoditi, ti ili takov propustiti, ter se nesmije iz ureda udaljiti, dok sve podneske, koji su pristigli, ne unese. - Ako koj dan ništa nestigne, ima se to u zapisniku označiti.

§. 5. Uručbeni zapisnik otvoren je varda za vrijeme uredovnih sati poglavaraštvu. Osim u to vrijeme, neima voditelj uručbenoga zapisnika - izim po nalogu načelnika ili ovog zamjenika, nikakove podneske primiti.

§. 6. Voditelj uručbenoga zapisnika dužan je - na zahtjev strankam dati obavijest o tom, kad je podnesak stigao, - pod kojim brojem u uručbeni zapisnik unesen, i te obavijesti ma o kakovom predmetu nesmije voditelj uručbenoga zapisnika nikomu davati pod pretrijom kazni. -

§. 7. Poslije unoska podnesakah u uručbeni zapisnik ima voditelj istoga sve podneske predati gradonačelniku, ili ovog zamjeniku, koj će iste kratkom oznakom dotičnog izvjestitelja obavijestiti, a onda uz potvrdu dotičnim činovnikom dostaviti dati. Gradonačelnik si može po svojoj prosudi pojedine predmete iz obćenitog uručbenog zapisnika za rješnje pridržati odnosno dodijeliti.

§. 8. Gradonačelnik, a u njegovoj odsutnosti njegov zamjenik, ima svaki dan

- posle zaključka vidirati unučbeni zapisnik.
- §. 9. Koncem godine ima se unučbeni zapisnik zaključiti, po načelniku podpisati, zatim uvezati i u arhiv pohraniti.
- §. 10. Gradonačelnik ima de za sebe svoj predsjednički zapisnik o svih podnesenih sporolajueih na predsjedništvo voditi. Godneske rezervatne ima gradonačelnik označiti poredu vremena predsjedničkim brojevi te ih napose čuvati i pohranjivati, njemu je u vlasti, i onakov predmet, koji se nećini rezervatne naravi, ako se tomu nadje razloga, preuzeti u predsjednički zapisnik.
- §. 11. Sve poslove gradskoga poglavarstva u prenesenom djelokrugu obavlja i riešava, gradsko činovništvo, ter se prema tomu razdjeljuje poslovi gradskoga poglavarstva kako sliedi:

Gradski načelnik

1. Nadzor i odgovornost za cijelu gradsku upravu.
2. Riešavanje präsidualah
3. Skontiranje blagajnah i doznačivanje izplatah.

Referada I. Gradski bilježnik

1. Prodaja i nabava nepokretninah te iznajmljivanje istih.
2. Posjedovna i vlastovna pitanja.
3. Proračun i račun občine i zakladah.

4. Obćinski namet, daci, potrošarina i akcija mesarenja i kremarenja.
5. Regalna prava.
6. Aproximiranje grada i servitutna drva.
7. Organiziranje nabave pisarničkih potreba za gradske urede.
8. Doznačivanje stalnih i drugih teriva gradskih činovnikah, službenikah i umirovljenikah.
9. Pukovanje obrtnog zakona.
10. Pukovanje zakona o lovu, izdavanje dozvola za lovnne karte.
11. Uredjenje sajmovah i sajmovskih pisarničkah.
12. Poslovi bogoštovanja i nastave.
13. Svi izborni poslovi.
14. Pukovanje raznih zakladah i obskrba sirotah.
15. Promjene u zemljišnom posjedu putem izvlastbe, prodaje i kupa porodom gradnjah.
16. Kćenje sjedničkih zapisnikah za stupstva i riešavanje zaključakah svoje referade.
17. Obskrba bolesnikah i ufferivanje bolno-obskrbnih troškovah.
18. Ubogarstvo.
19. Očevidnost pucianstva to jest popis puka i očevidnost domaćih.
20. Državljanstvo.
21. Primanje u svesu obćinsku i podieljivanje građanstva i poslovi razvječaji.

22. Poslovi bračni.

23. Promjena imena i vjere.

24. Statistički podatci.

25. Poljsko redarstvo.

26. Aktivne i pasivne glavnice občinske.

Preferadu II. Gradski mjernik

1. Inventari občinske po i nepokretne imovine i odgovornost za istu.
2. Računi o sveukupnom gradjevnom materijalu gradske občine i odgovornost za takovi.
3. Novogradnje občinske.
4. Udržavanje postojećih sgradah, svake vrsti cestah, kanalah i t. d.
5. Čišćenje i poljevanje grada.
6. Čišćenje potokah i javnih kanalah.
7. Uredbe i nabave za javnu rasvjetu.
8. Vatrogasne uredbe u sporazumku sa vatrogasnim sborom.
9. Nazivlje ulicah i kućni brojevi.
10. Uredjenje i održavanje pločnikah.
11. Udržavanje javnih bunarah.
12. Odstranjivanje progibelnih gradjevnih manah.
13. Medjašna i ogradna pitanja.
14. Ispravak katastralnih mapah i katastra, odnoseći se na nekretnine gradske občine.
15. Osiguranje gradskih sgradah proti požaru.
16. Održavanje gradjevnog materijala i orudja.
17. Uredjenje i održavanje javnih šetalištah i naseljak.

18. Zemljišna kultura.
19. Rukovođenje građevnog reda.
20. Potvrđivanje cijenah građiva i građev-
nih radnjah. -
Covrh toga gradski mjernik će na
poziv gradskog poglavarstva davati
vještačka mišljenja, sastavljati nacerte
i troškovnike za građevine.

Referata III. Gradski povjerenik sigurnosti

1. Javna sigurnost.
2. Kucarenje.
3. Očevidnost stranih osoba.
4. Očevidnost sumnjivaca.
5. Putnice, popratnice i iskarnice.
6. Pomračenički poslovi.
7. Služinski odnosi, služinske knjige.
8. Potrage.
9. Vojnički poslovi u obće.
10. Izdavanje svjedočba svake vrsti.
11. Izdavanje dozvola za igre.
12. Ovužni patent, doznavanje baruta.
13. Nadzor nad patvorenim pićem.
14. Javna čudorednost / konkubinati / svet-
kovanje blagdanah i pijanstvo.
15. Javni poredak, nadziranje gostionah,
krcmah i kavanah, uzdržavanje mira
na javnih mjestih.
16. Tržišno redarstvo, rukovanje sajmovnoga
reda, marvinske putnice nadziranje ute-
rah, potvrda živežnih cijenah.
17. Zakon o porabi tiska javna oglašivanja.

18. Gradska straža, nadzor uzah i uzni-
kah, osiguranje nabave za stražarsko
osoblje i uže.
19. Cestovno redarstvo.

Preferada IV. Gradski blagajnik.

1. Poslovi izravnog i neizravnog dr-
žavnog poreza, vojno oprostni porez
i takse.
2. Porez od obćinskog posjeda i obćin-
skog prihoda.
3. Poslovi ubiranja poreza i pristojbah
za vlastitu i za strane obćine.
4. Poslovi katastra i vođenje očevidno-
sti istoga.
5. Ivi koliki računi o prihodu i rasho-
du obćine.
6. Računi svih kolikih zaklada obćine.
7. Izdaje i prima uz nalog gotovinu, vried-
nostne papire, javne i privatne za-
dužnice.
8. Koli račune javnih radnjah i prima
novac za iste.
9. Podnosa periodična i ina izvješća grad-
skomu poglavarstvu o rukovanju grad-
ske i poreske blagajne.
10. Sudjeluje kod raspisivanja, propisi-
vanja i uferivanja poreza, odku-
pa javnih radnjah i obćinskih na-
metah.

Blagajnički protustavnik.

11. Kaspisivanje propisivanje i ufferivornije poreza, otkupa za javne radnje i inih svih državnih poreza.
12. Kontiranje i zaključivanje poreznih i inih glavnih knjigah.
13. Poslovi likvidature.
U ostalom propisano je rukovanje grad. ske blagajne naputkom potvrdjenim na redbom visoke kralj. zemaljske vlade o. cijela za unutarnje poslove od 30. stu. dena 1883, broj 46.002, koga se naputka blagajnik i protustavnik strogo držati imadu.

Referada V. Gradski Tisik.

1. Nadziranje zdravstva i zdravstvenog osoblja, nahodećeg se u području grada.
2. Podizanje nad točnim vršenjem zdrav. stvenih zakonah i odredabah kao i propi. sah glede nadriičništva i prometa s' otrovi i fekarijami.
3. Uredovanje kod svih epidemickih čovječ. jih i životinjskih bolestih i pošastih.
4. Nadzor nad fekarijami u zdravstveno redarstvenom obziru.
5. Odredbe proti bjernoći šivine.
6. Odredbe za odstranjenje prolazne pogibe. lji javnomu zdravstvu.
7. Nadzor za rukovođenje ciepljenja i

- odnosno do ciepljivanja i svadakaak i
 pojedinih zapišnikah ob obavještavanom
 godišnjem ciepljenju.
8. Neposredno vršenje svih volnosnih nare-
 dabah na omekšavanje i ugušenje ljud-
 skih i marvinskih posudnih i kuć-
 nih bolestih.
 9. Čišćenje mjenja u ličničkoj redar-
 stvenih slučajevih.
 10. rukovođenje svih kolikih naredabah
 za ogledavanje mrtvacah i za podiza-
 nje mrtvačnicah zatim zakapanje i
 izkapanje mrtvih.
 11. Nadziranje groblja i podnošanje s'hod-
 nih predlogah za odstranjenje manah
 kod istog oprešenih.
 12. Ispitivanje jela, pića i posudja glede
 zdravstvenosti.
 13. Podnošanje periodičnih i godišnjih znan-
 stvenih izvješćah v svem, što se u grad-
 skom području u zdravstveno-redarstve-
 nom, zdravstveno-ličničkom ili zdrav-
 stveno-upravnom obziru kao znamen-
 ta ukaže.
 14. Obavlja liquidaciju receptah pruženih
 na račun gradske blagajne lekovah.
 15. Duzan je bezplatno pružiti svoju lič-
 ničku pomoć svim siromakom grada,
 gradskoj straži, gradskim činovnikom i
 njihovim obiteljim.

U ostalom ima se gradski fizik svi-
no drzati ustanovah naredbe visoke kr.
zemaljske vlade odjela za unutarnje
poslove od 9. prosinca 1875, broj 22.633,
kojom je izdan nuputak za gradske fi-
like i cijenik o nagradah za privatnu
praksu.

Preferada VI. Gradski veterinar

Poslovi gradskog veterinara ustanov-
ljeni su zakonom od 27. kolovoza 1888.
ob uređenju veterinarstva u Kraljevinah
Hrvatskoj i Slavoniji i u provedbenom
naputku k' istomu, ter je dužnost grad-
skog veterinara strogo vršenje toga za-
kona, u koliko se nanj odnosi.

On je ujedno član sajmovnog povjeren-
stva ter mu nadležni vođenje svih u vete-
rinarskom zakonu propisanih bilježakah
i iskarak i podnošanje odnosnih izvješ-
ćah.

1. Osobito mu nadležni nadziranje mar-
vinskih putnicah.
2. Udržavanje sajmovskog reda.
3. Nadziranje mesarah, marvinskih tuga-
vocaah i toviteljah marve.
4. Pregledavanje javne klaonice i marve
za klanje odredjene.
5. Pregledavanje marve koja se tjera na
razjedničku pašu p. čardu!
6. Nadziranje stalah u gostionah, svratistah
i kremljah.

7. Nadziranje mrcinista i živodornice.
 8. Zastječivanje, promicanje i unapredjivanje zdravlja domaćih životinja.
 9. Pukovanje propisak u usdržavanju psak i propisivanje pretarine.

VII. Gradski barđdar.

Pukovodi poslove barđdarske, propisane posebnim zakonom.

VIII. Gradska primalka.

Dužna je sve poslove povjerene joj kao vještakinji točno izvršiti, a ubogim primalku pomoć bezplatno pružati.

IX. Gradski pisar

vodi uručbeni zapisnik, kazalo istomu, pismokranu, knjigu rokova i ročištah, odpravništvo vodi sve evidencije.

X. Podvornik

Podčinjen je gradskom poglavarstvu, te mu je dužnost uredske prostorije odevno mjesti, zračiti, od prasine čistiti, hodnike gornjeg sprata i zahode čistiti; dočim raznimne hodnike i prostorije u kojih je smještena redarstvena straža čistiti će ovi redom, kao što će im označeno biti.

Daje donositi i odnositi će podvornik pisma na poštu, dostavljati riešitbe poglavarstva strankam i oblastim u

POSLOVNIK

gradskog poglavarstva slobodnoga i kr. grada Belovara /§ 87. zakona od 28. siečnja 1881:/

- § 1. Gradsko poglavarstvo uređuje svaki djelatni dan od 8 do 12 sati i od 3 do 6 sati po podne, u nedeljne i ine svetkovne dane pako od 9 do 11 sati do podne; a kada potreba službe zahtjeva, dužno je perovodno i strukovno osoblje uredovati i preko uredovnih sati, dočim pomoćno i poslužničko osoblje uređuje vazda po potrebi posla, bez obzira na uredovne dane i sate.
- § 2. Gradski načelnik ili ovoga zamjenik nadzire, da gradski činovnici i službenici uredovne sate točno i uredno obdržavaju.
- § 3. Gradski načelnik a u njegovoj odsutnosti njegov zamjenik prima i otvara sve na gradsko poglavarstvo, zastupstvo, predsjedništvo, odbore, zaklade i ine gradske zavode stigavša pisma ter ih predaje u uručbeni zapisnik.
- § 4. Voditelj uručbenog zapisnika imade svaki podnesak upravljen na gradsko poglavarstvo, zastupstvo, ili njegove odbore, unesti u uručbeni zapisnik i ne smije nijedan predani mu podnesak odbiti niti takav izvan ureda primiti, nesmije unos podneska odgadjeti ili takav propustiti ter se nesmije iz ureda udaljiti, dok sve podneske, koji su prispjeli; ne unese. Ako koji dan ništa nestigne, ima se to u zapisniku označiti.
- § 5. Uručbeni zapisnik otvoren je vazda za vrijeme uredovnih sati poglavarstva. Osim u to vrijeme, neima voditelj uručbenog zapisnika - izim po nalogu načelnika ili ovog zamjenika, nikakove podneske primiti.
- § 6. Voditelj uručbenog zapisnika dužan je na zahtjev strankam dati obavijest o tom, kad je podnesak stigao, pod kojim brojem u uručbeni zapisnik unesen, ine obavjesti ma o kakovom predmetu nesmije voditelj uručbenoga zapisnika nikomu davati pod pretnjom kazni.
- § 7. Poslie unoska podnesakah u uručbeni zapisnik ima voditelj istoga sve podneske predati gradonačelniku ili ovog zamjeniku, koj će iste kratkom oznakom dotičnog izvjestitelja zabilježiti, a onda uz potvrdu dotičnim činovnikom dostaviti dati. Gradonačelnik si može po svojoj prosudi poje-

din predmete iz obćenitog uručbenog zapisnika za rješenje pridržati odnosno dodieliti.

- § 8. Gradonačelnik, a u njegovoj odsutnosti njegov zamjenik, ima svaki dan poslie zaključka vidirati uručbeni zapisnik.
- § 9. Koncem godine ima se uručbeni zapisnik zaključiti, po načelniku potpisati, zatim uvezati i arhiv pohraniti.
- § 10. Gradonačelnik imade za sebe svoj predsjednički zapisnik o svih podneskih pripadajućih na predsjedništvo voditi. Podneske rezervatne ima gradonačelnik označiti po redu vremena predsjedničkim brojevi te ih napose čuvati i pohranjivati, njemu je u vlasti i onakov predmet, koji se nečini rezervatne naravi, ako se tomu nadje razloga, preuzeti u predsjednički zapisnik.
- § 11. Sve poslove gradskoga poglavarstva u prenešenom djelokrugu obavlja i rješava gradsko činovništvo, ter se prema tomu razdjeljuju poslovi gradskoga poglavarstva kako sliedi:

Gradski načelnik

- 1. Nadzor i odgovornost za cielu gradsku upravu
- 2. Rješavanje presidialah
- 3. Skontiranje blagajnah i doznačivanje izplatah

Referada I.

Gradski bilježnik

- 1. Prodaja i nabava nepokretninah te iznajmljivanje istih
- 2. Posjedovna i vlastovna pitanja
- 3. Proračun i račun občine i zakladah
- 4. Obćinski namet, daće, potrošarina i akciza mesarenja i krčmarenja
- 5. Regalna prava
- 6. Aprovizioniranje grada i servitutna drva
- 7. Osiguranje nabave pisarničkih potreba za gradske urede
- 8. Doznačivanje stalnih i drugih beriva gradskih činovnikah, službenikah i umirovljenikah
- 9. Rukovanje obrtnog zakona
- 10. Rukovanje zakona o lovu, izdavanje dozvolah za lovne karte
- 11. Uredjenje sajmovah i sajmovskih pristojbah
- 12. Poslovi bogoštovja i nastave
- 13. Svi izborni poslovi

14. Rukovanje raznih zakladah i obskrba sirotah
15. Promjene u zemljišnom posjedu putem izvlastbe, prodaje i kupnje povodom gradnjah
16. Vodjenje sjedničkih zapisnikah zastupstva i riešavanje zaključakah svoje referade
17. Opskrba bolesnikah i utjerivanje bolnoobskrbnih troškovah
18. Ubogarstvo
19. Očevidnost pučanstva to jest popis puka i očevidnost domaćih
20. Državljanstvo
21. Primanje u svezu občinsku i podieljivanje gradjanstva i poslovi zavičajni
22. Poslovi bračni
23. Promjena imena i vjere
24. Statistički podatci
25. Poljsko redarstvo
26. Aktivne i passivne glavnice občinske

Referada II.

Gradski mjernik

1. Inventari občinske pokretne i nepokretne imovine i odgovornost za istu
2. Računi o sveukupnom gradjevnom meterijalu gradske občine i odgovornost za takovi
3. Novogradnje občinske
4. Uzdržavanje postojećih sgradah, svake vrsti cestah, kanalah i.t.d.
5. Čišćenje i polievanje grada
6. Čišćenje potokah i javnih kanalah
7. Uredbe i nabave za javnu razsvjetu
8. Vatrogasne uredbe u sporazumku sa vatrogasnim sborom
9. Nazivlje ulicah i kućni brojevi
10. Uredjenje i uzdržavanje pločnikah
11. Uzdržavanje javnih bunarah
12. Odstranjivanje pogibeljnih gradjevnih manah
13. Medjašna i ogradna pitanja
14. Izpravak katastralnih mapah i katastra odnosći se na nekretnine gradske občine
15. Osiguranje gradskih zgradah proti požaru
16. Nabava gradjevnog materijala i orudja
17. Uredjenje i uzdržavanje javnih šetalištah i nasadah
18. Zemljišna kultura

19. Rukovodjenje gradjevnog reda
20. Potvrđivanje cienah gradiva i gradjevnih radnjah

Povrh toga gradski mjernik će na poziv gradskog poglavarstva davati vještačka mnijenja, sastavljati nacрте i troškovnike za gradjevine.

Referada III. Gradski povjerenik sigurnosti

1. Javna sigurnost
2. Kućarenje
3. Očevidnost stranih osobah
4. Očevidnost sumnjivacah
5. Putnice, popratnice i izkaznice
6. Popračenički poslovi
7. Služinski odnošaji, služinske knjige
8. Potrage
9. Vojnički poslovi u obće
10. Izdavanje svjedočba svake vrsti
11. Izdavanje dozvolah za igre
12. Oružni patent, doznačivanje baruta
13. Nadzor nad patvorenim pićem
14. Javna čudorednost /: konkubinati /: svetkovanje blagdanah i pijanstvo
15. Javni poredak, nadziranje gostionah, krčmah i kavanah, uzdržavanje mira na javnih mjestah
16. Tržno redarstvo, rukovanje sajmovnoga reda, marvinske putnice nadziranje utezah, potvrda živežnih cienah
17. Zakon o porabi tiska javna oglašivanja
18. Gradska straža, nadzor uzah i uznikah, osiguranje nabave za stražarsko osoblje i uze
19. Cestovno redarstvo

Referada IV. Gradski blagajnik

1. Poslovi izravnog i neizravnog državnog poreza, vojno oprostni porez i takse
2. Porez od obćinskog posjeda i obćinskog prihoda
3. Poslovi ubiranja poreza i pristojbah za vlastitu i za strane obćine

4. Poslovi katastra i vodjenje očevidnosti istoga
5. Svi koliki računi o prihodu i razhadu občine
6. Računi svih kolikih zaklada občine
7. Izdaje i prima uz nalog gotovine, vriednostne papire, javne i privatne zadružnice
8. Vodi račune javnih radnjah i prima novac za iste
9. Podnaša periodična i ima izvješća gradskomu poglavarstvu o rukovanju gradske i porezne blagajne
10. Sudjeluje kod razpisivanja, propisivanja i utjerivanja poreza, odkupa javnih radnjah i občinskih nametah

Blagajnički protustavnik

11. Razpisivanje, propisivanje i utjerivanje poreza, odkupa za javne radnje i inih svih državnih poreza
12. Kontiranje i zaključivanje poreznih i inih glavnih knjigah
13. Poslovi likvidature

U ostalom propisano je rukovanje gradske blagajne napatkom potvrđenim naredbom visoke kralj. zemaljske vlade o djelu za unutarnje poslove od 30. studena 1883, broj 46.002, koga se napatka blagajnik i protustavnik strogo držati imadu.

Referada V.

Gradski fizik

1. Nadziranje zdravstva i zdravstvenog osoblja, nahodećeg se u području grada
2. Bdijenje nad točnim vršenjem zdravstvenih zakonah i odredabah kao i propisah glede nadriliečničtva i prometa s otrovi i ljekarijami
3. Uredovanje kod svih epidemičkih čovječjih i životinjskih bolestih i pošastih
4. Nadzor nad ljekarnami u zdravstveno redarstvenom obziru
5. Odredbe proti bjesnoći živine
6. Odredbe za odstranjivanje prolazne pogibelji javnomu zdravstvu
7. Nadzor za rukovodjenje ciepljenja i odnosno dociepljivanje izvadakah iz pojedinih zapisnikah ob obavljenom godišnjem ciepljenju.
8. Neposredno vršenje svih odnosnih naredabah na omedjašenje i ugušenje ljudskih i marvinskih pošastnih i kužnih bolestih
9. Očitovanje mnjenja u liečničko redarstvenih slučajevih

10. Rukovodjenje svih kolikih naredabah za ogledavanje mrtvacah i za podizanje mrtvačnicah, zatim zakapanje i izkapanje mrtvih.
11. Nadziranje groblja i podnošenje shodnih predlogah za odstranjenje manah kod istog opaženih
12. Izpitivanje jela, pića i posudja glede zdravstvenosti
13. Podnošenje periodičkih i godišnjih znanstvenih izvješćah o svem, što se u gradskom području u zdravstveno-redarstvenom, zdravstveno-liečničkom ili zdravstveno upravnom obziru kao znamenita ukaže
14. Obavlja likvidaciju receptah pruženih na račun gradske blagajne liekovah
15. Dužan je besplatno pružiti svoju liečničku pomoć svim siromakom grada, gradskoj straži, gradskim činovnikom i njihovim obiteljima

U ostalom ima se gradski fizik točno držati ustanovah naredbe visoke kr. zemaljske vlade odjela za unutarnje poslove od 9. prosinca 1875, broj 22.633 kojom je izdan naputak za gradske fizike i cienik o nagradah privatnu praksu.

Referada VI. Gradski veterinar

Poslovi gradskog veterinarah ustanovljeni su zakonom od 27. kolovoza 1888. ob uredjenju veterinarstva u Kreljevinah Hrvatskoj i Slavoniji i u provedbenom naputku k'istomu, ter je dužnost gradskog veterinarah strogo vršenje toga zakona, u koliko se nanj odnosi.

On je ujedno član sajmovnog povjerenstva ter mu nadleži vodjenje svih u veterinarskom zakonu ppisanih bilježkah i izkazah i podnošenje odnosnih izvješćah.

1. Osobito mu nadleži nadziranje marvinskih putnicah
2. Uzdržavanje sajmovskog reda
3. Nadziranje mesarah, marvinskih trgovacah i toviteljah marve
4. Pregledavanje javne klaonice i marve za klanje odredjene
5. Pregledavanje marve koja se tjera na zajedničku pašu/:čardu:/
6. Nadziranje štalah u gostionah, svratištah i krčmah
7. Nadziranje mrciništa i živodernice
8. Zaštićivanje, promicanje i unapredjivanje zdravlja domaćih životinjah
9. Rukovanje propisah o uzdržavanju pasah i propisivanje psetarine

VII. Gradski baždah

Rukovodi poslove baždarske, propisane posebnim zakonom.

VIII.

Gradska primalja

Dužna je sve poslove povjerene joj kao vještakinji točno vršiti, a ubogim primaljsku pomoć bezplatno pružati

IX.

Gradski pisar

Vodi uručbeni zapisnik, kazalo istomu, pismohranu, knjigu rokovah i ročištah, odpravništvo vodi sve evidencije.

X.

Podvornik

Podčinjen je gradskomu poglavarstvu te mu je dužnost uredske prostori- je dnevno mesti, zračiti, od prašine čistiti, hodnike gornjeg sprata i zahode čis- titi, dočim razizemne hodnike i prostori- je u kojih je smještena redarstvena straža čistiti će ovi redom, kao što će im označeno biti.

Dalje donositi i odnositi će podvornik pisma na poštu, dostavljati riešitbe poglavarstva strankam i oblastim u gradu i u obće vršiti sve poslužničke dužnos- ti kod poglavarstva.

XI. Pobirači gradske potrošarine kao i gradska straža ureduje na temelju po- sebnog za iste postojegeć naputka i reda.

Poglavarstvo slob: i kralj: grada
U Belovaru, dne 20. siečnja 1890.

Gradonačelnik:
Blaževac v. r.

Kr. Hrv. Slav. Dalm. zem. vlada, odjel za unut. poslove

Broj 3788.

Ovaj se poslovnik poglavarstva slobod. i kralj. grada Belovara odobrava, odnosno na ovostranu naredbu od 25. prosinca 1889. broj 33167.

Kr: hrv. slav. dalm. zemaljska vlada, odjel unutarnji.

u Zagrebu, 4. veljače 1890.

Za bana,
odjel: savjetnik:
Dautović v. r.

LITERATURA

Ivan Beuc: *Povijest institucija državne vlasti u Hrvatskoj (1527.-1945.)*, Arhiv Hrvatske, Zagreb, 1969.

Ivan Beuc: *Povijest institucija državne vlasti Kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije*, Pravni fakultet Zagreb, Zagreb, 1985.

Alexander Buczynski: *Gradovi Vojne krajine*, knjiga I, Hrvatski institut za povijest, Zagreb, 1997.

Alexander Buczynski: *Organizacijski oblik vojnog komuniteta Bjelovar*, Ogranak Matice hrvatske Bjelovar, Bjelovar 1994.

Mirela Slukan Altić: *Povijesni atlas gradova — Bjelovar*, Državni arhiv u Bjelovaru, Hrvatski državni arhiv, Zagreb 2003.

Milan Smrekar: *Priručnik za političku upravnu službu u Kraljevinah Hrvatskoj i Slavoniji*, knjiga I., Zagreb, 1899.

Milivoj Vežić: *Priručnik za javnu upravu*, Zagreb, 1888.

Mirko Korenčić: *Naselja i stanovništvo SR Hrvatske 1857.-1971.*, Zagreb, 1979.

KAZALO

RIJEČ UREDNIKA	5
GRADSKA UPRAVA OD RAZVOJNIČENJA VARAŽDINSKE KRAJINE DO SLOMA AUSTRO-UGARSKE MONARHIJE (1871.-1918.)	9
GRADSKA UPRAVA U NOVOJ DRŽAVI KRALJEVINI SRBA, HRVATA I SLOVENACA I KRALJEVINI JUGOSLAVIJI (1919.-1941.)	17
STATUT GRADA IZ 1883. GODINE (preslik originala)	21
STATUT GRADA IZ 1883. GODINE (prijepis)	67
POSLOVNIK GRADA IZ 1890. GODINE (preslik originala)	91
POSLOVNIK GRADA IZ 1890. GODINE (prijepis)	103
LITERATURA	110